Пролетары ўсіх краёў, злучайцеся!

Паляунічы Беларусі

Орган Беларускага прамыслова-коопэрацыйнага саюзу паляу-нічых

1929
№ 6
Чэрвень

Год выданьня III

„Видит око, да зуб неймет“

Рэчыцкія паляўнічыя ўперадзе.

Яны першыя пачалі сацыялістычнае спаборніцтва ў сыстэме паляўнічае каапэрацыі.

Іх прыклад павінен быць перанесен і ў другія раёны.

Калі часопісь была ўжо зьвёрстана, мы атрымалі невялічкую, але вельмі важную пастанову рэчыцкіх паляўнічых:

СЛУХАЛІ: аб удзеле каляктыву ў сацыялістычным спаборніцтве.

ПАСТАНАВІЛІ: прыняць усімі паляўнічымі каляктыву ўдзел у сацыялістычным спаборніцтве. Для спаборніцтва па барацьбе з драпежнікамі і арганізацыі сельскіх паляўнічых ячэек, выклікаць Гомельскі раённы каляктыў на тэрміны: арганізацыя сельскіх паляўнічых ячэек да 25-га чэрвеня гэтага году і па барацьбе з драпежнікамі—да 1 кастрычніка г. г. Па загатоўцы пушніны на 1929/30 год выклікаць Чачэрскі раён. На спаборніцтва па культурнай рабоце—на тэрмін па 1 студзеня 1930 г. выклікаць Хойніцкі раён.

Рэчыцкія паляўнічыя, аб якіх мы ўжо пісалі, як піянэрах па выданьні насьценгазэты ў сыстэме паляўнічае каапэрацыі, зьявіліся першымі і на гэтым важным вучастку працы. Зьдзіўляцца, чаму рэчыцкія паляўнічыя ідуць першымі, а не паляўнічыя другога раёну, няма чаго, бо рэчыцкі каляктыў налічвае ў сваіх радох добрую сотню рабочых. Вось чаму Рэчыца ўперадзе.

Сацыялістычнае спаборніцтва фабрык, заводаў, палёў—найлепшы сродак уздыму ініцыятывы, энтузіазму гарадоў і вёсак нашае краіны ў барацьбе за хутчэйшае і рашучае ўкараненьне сацыялістычных элемэнтаў у гаспадарчае і культурна-бытавое жыцьцё.

Мы друкуем сёньня толькі першае пачынаньне вялікае справы. Мы спадзяваемся, што вопыт рэчыцкіх паляўнічых будзе неадкладна перанесен ва ўсе ячэйкі і каляктывы.

Рэдакцыя.

Пабудуем самалёт „ПАЛЯЎНІЧЫ БЕЛАРУСІ“

Індывідуальныя паступленьні за май м-ц.

Грышкевіч І. І., Грышкевіч Л. М., Салавей С. Л., Драгун К. А., Салавей І. Л., Салаў'ёў Е. А., Сарачынскі Н. І., Ізмайловіч І., Замбжыцкі А., Марцінкевіч В., Ярашэвіч В., Мацкевіч Н., Калесьнікаў В., Бабачонак Н., Марцінаў А., Краснадэмскі В., Лапа П., Закрэўскі І., Стаін І., Зінкевіч І., Вашкевіч П., Радзішэўскі П., Марцінкевіч І., Сазонаў І., Амбросік Е., Атаманаў С., Бурый М., Грышкевіч І., Судок Н., Бочышча К., Батракоў Е., Ціханаў Г., Юшкевіч П., Шэлепень І., Клюня Е., Багадзяж А., Ровін І., Чыжэўскі С., Хадасевіч В., Печань П., Макрыца Д., Астроўскі П., Філіпенак Л., Макрыцкі М., Катлярчук К., Крупевіч Ю., Рабец І., Сазонаў В., Сазонаў С., Ткач С., Валаховіч М., Буевіч Э., Нядбайла А., Шышпор С., Куноўскі В., Пракудзін А., Качан А., Бародзіч В., Макараў К., Хрушчаповіч В., Курган А., Астроўскі Н., Гапковіч Л., Крупеніч Б., Акулевіч А., Вінаградаў М., Воласач Д., Аўхімовіч Н., Гурын Д., Кунцэвіч К., Рублеўскі І., Швайбовіч Ф., Дубнеля К., Бандарэнка А., Апет П., Апет Р., Крывіцкі В., Кавалеўскі Ф., Кальмар Ф., Кавалеўскі І., Кавалеўскі Ф., Каструкоў А., Юшкеўскі Д., Шынкевіч І., Мігуцкі В., Аксенаў І., Босы П., Босы Т., Войніч Г., Філіпенак В., Ермаковіч А., Багдан В., Углік М., Люцко М., Рамановіч С., Аржаноў Д., Ярашэвіч П., Сяменек К., Куноўскі Я., Баярын Д., Шэўчэнка Н., Квяткоўскі П., Шышпор В., Квяткоўскі В., Пастушкоў М., Фядоцьцяў І., Кудзерка Р., Ленартовіч І., Марцінкевіч І., Шульчэнка О., Юхневіч В., Казяроў М., Бенькуньскі Э., Тур В., Верашчагін, Маеўскі, Тур М., Тур С., Ткачоў Г., Ткачоў Х., Атраменкаў Т., Жыракоў Х., Кліменка П., Мажэй М., Мапнораў А., Бут Я., Шылец М., Смальцэр М., Міклашэвіч Х., Цысік І., Чахоўскі Д., Шынкарэнка І., Рак Ц., Яўхіменка З., Яўхіменка С., Луфераў С., Шыпец С., Протчанка С., Філіпенка Ё., Каржанеўскі І., Цыбулька М., Росьлік Р., Ігнаценка Ц., Марціненка Л., Луфераў Х., Бутчыскі З., Сычоў А., Касмачэўскі І., Антоненка А., Антоненка К., Ламейкін І., Кліменка Х., Панкоў Д., Кузьменкаў М., Марозаў А., Сьліцкоў Я., Іёнаў Я., Шэмікаў С., Вергеенка Н., Осьвяцімскі А., Рознатоўскі Д., Шастакоў П., Расюк К.; Еўдачонка М., Росюк І., Чэшонак А., Каляда І., Каляда Н., Бухавец Х., Курыленка Ф., Шылоненка А., Шары Е., Сафронаў В., Глухоўскі Е., Міляўскі Д., Урлайніс З., Кудаман Л., Дзегцярэнка Т., Грыганенка І., Сызоў Д., Узкі Я., Сракоў В., Касьценкаў А., Касьценкаў А. С., Махавікоў Я., Прахарэнка Г., Спурын П., Кавалёў Г., Ігнаценка Н., Казлоў Т., Вамненка П., Бальшуноў Х., Фірсаў П., Макеенкаў Я., Міхалачкін С., Адахоўскі А., Чахлоў А., Віжанкоў В., Воўкаў Р., Узкі С., Навалаеў Г., Язерскі Г., Поклад І., Міханчэнка Р., Мікіценка Г., Каліненкаў С., Бабкоў В.

Усяго па гэты час сабрана на пабудову самалёта 12.400 руб.

Часопісь выходзіць пад рэдакцыяй: **М. Ф. Шмідта, У. С. Данькова і Г. Я. Хлеўнікава.**

Адказны рэдактар: **Міх. Шмідт.**

Няхай жыве саюз рабочых і сялян!

Паляўнічы Беларусі

№ 6 чэрвень. Штомесячная часопісь. Орган Белкахотсаюзу. Год выданьня 3-ці. 1929

ЗЬМЕСТ

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА:

На 1 год	2 р. — к.
На 6 м-цаў	1 р. 20 к.
На 3 м-цы	— 70 к.

АБВЕСТКІ:

Старонка перад тэкстам	150 р.
На апошн. стар. вокл.	100 р.
Ззаду тэксту	70 р.
Аб прапажы сабак	1 р.
Аб прадажы сабак	3 р.

АДРАС РЭДАКЦЫІ:

Менск, Савецкая, № 71. Тэлефон—405.

Міжнародны дзень каапэрацыі.

Сёмы раз у першую суботу ліпеня месяца штогод працоўныя масы сьвяткуюць міжнародны дзень каапэрацыі: правяраюць, што зрабіла каапэрацыя, каб пашырыць сваю дзейнасьць, каб выцісную прыватнага гандляра з рынку, правяраюць, што зроблена, каб ахапіць у свае шэрагі больш працоўных, палепшыць справу забесьпячэньня таварамі каапэраваную масу і г. д.

У краіне Саветаў, краіне дыктатуры пралетарыяту міжнародны дзень каапэрацыі зьяўляецца сапраўды днём масавае ўрачыстасьці, масавае дэманстрацыі посьпехаў нашае каапэрацыі, днём выяўленьня ўдзелу і адносін да яе рабочых і сялян нашага Саюзу.

У краіне Саветаў працоўныя выйдуць у гэты дзень, як пераможнікі, як вялізны і магутны атрад удзельнікаў сацыялістычнага будаўніцтва, арганізатараў новага жыцьця, новага быту.

Пад кіраўніцтвам партыі Леніна, партыі пераможнага пралетарыяту Савецкая каапэрацыя робіць сваю вялікую справу, арганізуючы спажыўца, арганізуючы вытворшчыка, і кожны крок Савецкай каапэрацыі, ёсьць крок наперад у справе пашырэньня сацыялістычнага будаўніцтва.

У капіталістычных краінах, дзе падняволена рабочая кляса і працоўнае сялянства, у краінах, дзе кіраўніцтва каапэрацыяй знаходзіцца ў цэпкіх лапах сацыял-здраднікаў—лёкаеў буржуазіі, мы бачым зусім адваротнае. У буржуазных краінах рабочая кляса, пакуль што, прымушана будзе сьвяткаваць гэты дзень пад пільным вокам найміта германскіх капіталістых, сацыял-жандарма Цэргібеля, пад дыктатарскай забаронай Мусоліні, пад пятой пілсудчыкаў-жандармаў.

У буржуазных краінах моцна сьціснулі кіраўніцтва каапэрацыяй у сваіх лапах згоднікі ўсіх гатункаў і колераў—прыслужнікі каралёў, капіталу, вартыя жалю фантазёры і брахуны. Яны—супроць рэвалюцыйных ідэй у каапэрацыі. Яны супроць дапамогі працоўным у іх змаганьні з капіталам. Яны за нэйтралітэт каапэрацыі. Яны за аб'яднаньне ўсяе каапэрацыі ўсяе „нации", пачынаючы з каралёў нафты, вугалю і жалеза, канчаючы беспрацоўным пралетарыям, аддаючы кіраўніцтва каапэрацыі першым.

Буржуазія і іх лёкаі—сацыял-здраднікі прабуюць рознымі спосабамі гаварыць працоўным пра магчымасьць „мирного" праз каапэрацыю пераходу ад капіталізму да сацыялізму.

Ці так гэта? Успомнім факты:

Разгром катам Цанкавым баўгарскай каапэрацыі, разгром Мусоліні італьянскай каапэрацыі, згодніцтва кіраўнікоў каапэрацыйнага Альянсу, якія адмовіліся дапамагчы ангельскім гарнякам у дні іх гэраічнай барацьбы, усё гэта мы памятуем, бо гэта адбылося ня так даўно. Ці можна, пасьля ўсяго гэтага, гаварыць пра мірны пераход ад капіталізму да сацыялізму праз каапэрацыю, якой кіруюць лёкаі буржуазіі? Так могуць гаварыць толькі капіталістыя і іх лёкаі.

А ў нас! Наша Савецкая каапэрацыя, каапэрацыя сапраўды рабочых і працоўных сялян будзе ў гэты дзень дэманстраваць сваю магутнасьць, свае посьпехі, будзе выяўляць свае слабыя месцы і намеціць далейшы шлях, каб яшчэ шпарчэй наступаць на капіталістычныя элемэнты, каб яшчэ большым тэмпам пайсьці па рэйках сацыялістычнага будаўніцтва.

Паляўнічая каапэрацыя гэта сьвята спаткае якраз пасьля раённых і акруговых справаздачна-перавыбарчых сходаў і напярэдадні Зьезду „Белкохотсоюза". Такім чынам мы да міжнароднага дню каапэрацыі праверылі работу нізавых зьвеньняў нашае каапэрацыі, і часткова на акруговых сходах праверылі дзейнасьць цэнтру паляўнічай каапэрацыі, а таму ў гэты дзень мы павінны пачаць праверку, што зроблена ў выкананьне дырэктыў, якія даваліся на справаздачна-перавыбарчых сходах.

Пытаньні паляўнічае гаспадаркі і гаспадарчых да яе адносін з боку самых паляўнічых, забесьпячэньне таварамі, пушныя загатоўкі, каапэраваньне беднаты, разгортваньне культработы і інш., аб якіх мы так шмат пісалі і гаварылі, павінны быць яшчэ і яшчэ раз падпарадкаваны крытыцы паляўнічых мас.

Да VIII сходу ўпаўнаважаных „Белкохотсоюза“.

У першую палову ліпеня месяца склікаецца 8 Усебеларускі сход упаўнаважаных Беларускага прамыслова-каапэрацыйнага саюзу паляўнічых. Адлегласьць, якая аддзяляе нас ад 7 сходу ўпаўнаважаных, больш як два гады, а ад апошняга пленуму—год. Гэты прамежак часу гаворыць сам за сябе аб важнасьці 8 сходу ўпаўнаважаных.

Пастанова Цэнтральнага Праўленьня.

Цэнтральнае Праўленьне „Белкохотсоюза“ пастанавіла:

VIII Сход упаўнаважаных склікаць 13 ліпеня 1929 году.

Норма прадстаўніцтва устанаўліваецца—1 дэлегат ад кожных 400 членаў саюзу па апошняй перарэгістрацыі.

Напярэдадні сходу ўпаўнаважаных—11 ліпеня склікаць пленум „Белкохотсоюза“.

Прыстасаваць да сходу ўпаўнаважаных усебеларускія стралковыя спаборніцтвы і выстаўку паляўнічых насьценных газэт.

І сапраўды, сабралася шмат важных пытаньняў, з якіх некаторыя ні разу яшчэ не абгаварваліся на папярэдніх сходах упаўнаважаных.

Пяцігадовы плян аднаўленьня паляўнічае гаспадаркі, культработа ў сыстэме паляўнічае каапэрацыі і рад іншых новых прынцыповых пытаньняў, будуць на 8-м сходзе ўпаўнаважаных разглядацца.

За гэтыя два з лішкам гады, якія аддзяляюць нас ад 7 сходу, паляўнічая каапэрацыя Беларусі значна пашырыла сваю дзейнасьць і ўзрасла якасна—ачысьціўшыся (праўда яшчэ неканчаткова) ад „бывших“, якім няма месца ў клясавай каапэрацыі, палепшыла забесьпячэньне таварамі, маюцца дасягненьні ў выкананьні пляну загатовак (у гэтым годзе ён ня выканан, дзякуючы лютай зіме), зазначыўся пэўны рух, у арганізацыйным узмацненьні сыстэмы і яшчэ рад дасягненьняў.

Але-ж, побач з гэтым, у нас шмат чаго яшчэ не дароблена, шмат памылак было ў рабоце. Задачы, якія стаяць зараз перад нашай каапэрацыяй, некалькі адрозьніваюцца ад папярэдніх. Паляўнічая каапэрацыя стаіць зараз на новым шляху ў сваёй дзейнасьці—на шляху плянавай калектыўна-арганізаванай працы па аднаўленьню паляўнічае гаспадаркі, якая зьяўляецца неадрыўнай часткай усяе сацыялістычнае гаспадаркі. А адсюль вынік, што ўсе формы нашае работы павінны быць зьменены і накіраваны ў першую чаргу на будоўлю гаспадаркі.

Пяцігадовы плян аднаўленьня паляўнічае гаспадаркі, які прайшоў ужо амаль усе інстанцыі плянавых органаў з папярэднім (праўда, ня зусім актыўным) абгаварэньнем на мясцох ставіцца зараз на канчатковае вырашэньне гаспадара паляўнічае каапэрацыі—8 сходу ўпаўнаважаных. Ужо гэта адно пытаньне гаворыць аб важнасьці 8 сходу.

Пяцігадовы плян будаўніцтва ўсяе нашае сацыялістычнае гаспадаркі—гэта генэральная лінія камуністычнае партыі. Таму ўсюды, дзе ў выкананьні гэтага пляну зьявіцца шчыліна, яна будзе адбівацца на ўсёй будоўлі. Вось чаму мы гэтаму пытаньню зьвярталі і павінны зьвярнуць зараз усю нашу ўвагу. Дзелавіта і сур'ёзна мы павінны ўсебакова калектыўна абгаварыць яго, каб пасьля сходу ўпаўнаважаных з усёй энэргіяй і адданасьцю ўзяцца за яго практычнае выкананьне, ідучы ў першых радох будаўнікоў сацыялізму.

Стыхійнае ўзьнікаНьне паляўнічае каапэрацыі ў мінулым адбілася на яе сацыяльным складзе. І калі мы зараз, пры апошняй перарэгістрацыі, правялі чыстку паляўнічых шэрагаў, дык гэтым мы яшчэ ня можам лічыць нашу працу па палепшаньню якаснага складу скончанай. Па-першае, ў нас ня ўсе яшчэ прайшлі перарэгістрацыю, праўда, мы гэтых лічым мэханічна выбыўшымі, але, калі яны будуць уступаць на новых пачатках увосень, мы павінны будзем гэты момант улічыць, каб не прапусьціць варожы нам элемэнт у саюз. Па-другое, сярод застаўшыхся яшчэ ў саюзе пасьля перарэгістрацыі ня мала „бывших“ людзей. Ня мала фактаў, калі ў ролі абаронцаў гэтакіх людзішак выступаюць кіраўнікі паляўнічае каапэрацыі з заявамі, што гэты паляўнічы нарадзіўся са стрэльбаю, няхай ужо з ёю і памрэ, шкоды вялікай ён ня зробіць. З такімі поглядамі мы павінны змагацца з усёю рашучасьцю, яны чужды нашай клясавай каапэрацыі; мы маем цьвёрдую ўстаноўку, што пазбаўлены выбарчых праву—чужды нам элемэнт, ня можа быць у нашае каапэрацыі і ад гэтае ўстаноўкі адступаць мы не павінны. Апошняя перавыбарчая кампанія нізавых зьвеньняў нашае каапэрацыі лішні раз пацьвердзіла правільнасьць гэтае ўстаноўкі. Ня мала фактаў, калі пры абіраньні некаторых бюро райкалектываў, кулакі арганізавана імкнуліся правесьці „сваіх“ у кіруючы склад каапэрацыі. А калі яшчэ ўлічыць, што гэты варожы нам элемэнт трымае ў сваіх руках стрэльбу, тады малюнак больш ясны.

Парадак дня VIII Сходу ўпаўнаважаных.

1. Справаздача праўленьня „Белкохотсоюза“ і рэвізійнай камісіі.
2. 5-цігадовы плян аднаўленьня паляўнічае гаспадаркі.
3. Культурная праца ў сыстэме паляўнічае каапэрацыі.
4. Выкананьне пляну пушных загатовак.
5. Разгляд статуту „Белкохотсоюза“.
6. Выбары цэнтральнага праўленьня і рэвізійнай камісі.

Выканаць пасьпяхова гэтую задачу мы зможам яшчэ і тады, калі ад пастаноў, дырэктыў і плянаў па каапэраваньню беднаты мы пяройдзем да практычнае работы ў гэтым напрамку і калі маючыяся для гэтае мэты фонды будуць скарыстаны па прамому прызначэньню.

На правядзеньне выразнай клясавай лініі ў нашай штодзеннай працы мы павінны зьвярнуць усю нашую ўвагу. Трэба біць па руках і нагах тых, якія скрыўляюць клясавую лінію ў нашай працы.

Восьмаму сходу ўпаўнаважаных прыдзецца абгаварыць пытаньне фінансавага накапленьня і цэнтралізацыі забесьпячэньня таварамі акруг. Гэтыя два пытаньні непадзельны. Зразумела, што калі няма сродкаў у цэнтральным праўленьні, ня можа быць цэнтралізаванага забесьпячэньня таварамі, а існуючыя формы забесьпячэньня ў сучасны момант нас задаволіць ня могуць. Амаль усе старшыні акруговых праўленьняў разьяжджаюць самі ў Маскву за таварамі, маючы часта ня больш 1-2-3 тысяч рублёў. Гэта, бязумоўна, б'е па нашых грашох і па спажыўцу. Асабліва зараз, калі мы пачынаем аднаўляць паляўнічую гаспадарку, гэта значыць, што вялікая частка гандлёвай дзейнасьці павінна быць перанесена на гаспадарчую і што разьезды старшынь

акруговых праўленьняў за таварамі ў Маскву будуць адбівацца на выкананьні генэральнай лініі. Нам пытаньне цэнтралізацыі забесьпячэньня неабходна вырашыць.

Шмат увагі мы зьвярталі і зьвяртаем пушным загатоўкам, але канчатковае дагаворанасьці ў нас яшчэ і па гэты час няма. Між тым практыка загатовак гэтага году паказала, што адзінае думкі ў загатаўцеляў няма, а няма яе таму, што іх вельмі шмат. Улічваючы гэта, 8-му сходу ўпаўнаважаных трэба будзе канчаткова вырашыць гэта пытаньне. Мы лічым, што больш мэтазгодна будзе, калі на загатоўчым рынку застанецца Дзяржгандаль і Паляўнічая каапэрацыя.

Вось тая асноўная сума пытаньняў, якая падлягае абгаварэньню 8 сходу ўпаўнаважаных. Мы тут не закранулі цэлы шэраг прынцыповых пытаньняў. Аб іх ужо пісаліся ў пятым нумары, а па некаторых маюцца спэцыяльныя артыкулы ў гэтай часопісі.

Выкананьне ўсіх намечаных мерапрыемстваў патрабуе ня толькі мабілізацыі ўвагі ўсіх паляўнічых, але і іх непасрэдны актыўны ўдзел у практычнай працы. 8 сходу ўпаўнаважаных прыдзецца асабліва спыніцца на пытаньні сацыялістычнага спаборніцтва ў нашае сыстэме. Практыка пераклічак гігантаў—заводаў, фабрык і палёў паказала, што гэты мэтад адзін з лепшых і жыцьцёвых, які садзейнічае будоўлі нашае сацыялістычнае гаспадаркі і гэту работу мы павінны неадкладна перанесьці ў сыстэму паляўнічае каапэрацыі.

Пад знакам разгорнутай дзелавой самакрытыкі, лупцуючы па ўсіх нашых недахопах, вышукваючы нашыя практычныя мерапрыемствы, якія садзейнічалі-б палепшаньню працы, увязваючы іх з агульнымі палітычнымі задачамі рабочае клясы, прыцягваючы шырокія колы каапэрацыйнага насельніцтва, пойдзем па шляху ажыцьцяўленьня стаячых перад намі задач.

Марозаў.

Пара настала.

Ужо ў савецкіх умовах саюз паляўнічых Беларусі налічвае дзесятак год свайго існаваньне і толькі 2—3 апошніх гады мы нешта робім; маем законную падставу сказаць, што мы юрыдычна ўжо аформіліся і маем значныя практычныя дасягненьні ў арганізацыйнай працы (праўда, яшчэ толькі першы год, чаму і ня зусім гладка): устаноўлена і праводзіцца дыфэрэнцыяцыя пая і іншых узносаў, паляпшаецца кіраўніцтва як з боку цэнтральнага праўленьня, так з боку акрпраўленьняў раённымі калякывамі, утвараюцца паляўнічыя ячэйкі пры сельсаветах, значна палепшана задавальненьне агнябоеприладамі па генэральных дагаворах, маюцца і некаторыя дасягненьні ў культпрацы і інш.

Мэта гэтай заметкі—не гістарычны агляд жыцьця паляўнічага саюзу і падрабязнае дасьледваньне яго дасягненьняў і недахопаў (гэтаму будзе падведзен ітог па сканчэньні справаздачна-перавыбарчай кампаніі на пэрыфэрыі), а пастаноўкі пытаньня ў сэнсе далейшай структуры яднаючага нас цэнтра—„Белкохотсоюза“. Статуты акруговых цэнтраў пераглядаюцца і з некаторымі зьменамі будуць прымацца на акруговых сходах упаўнаважаных. Што-ж датычыць статуту цэнтральнага праўленьня, дык, па-мойму, яго неабходна праўленьню выпрацаваць і на будучых акруговых сходах разглядзець таксама, паставіўшы галоўнай мэтай падагульненьне гаспадарчых функцый цэнтральнага праўленьня.

Неабходна самым сур'ёзным чынам паставіць перад сабой задачу арганізацыі цэнтральнага праўленьня па тыпу „Всекохотсоюза“. Для гэтага, па-мойму, маецца ўсё неабходнае і складаецца яно з наступнага: 1. Цэнтральным праўленьнем ужо заключаны генэральныя дагаворы з заводамі на задавальненьне Беларусі агнябоеприпасамі. 2. Заключаны таксама дагаворы на задавальненьне акруг мехавым таварам. 3. Зьяўляючыся адным з асноўных загатаўцеляў пушніны, саюз паляўнічых з году-ў-год заваёўвае давер'е ўрадавых органаў і будзем спадзявацца, што ў будучым годзе Наркамгандлю пакіне на пушным рынку толькі двух загатаўцеляў—Дзяржгандаль і Саюз паляўнічых і заданьне нам будзе даведзена да 70%. 4. Можна арганізаваць майстэрні па выпрацоўцы скураных вырабаў (патранташы, паляўнічыя торбы, паясы і інш.); можна і трэба мець сваю скарняжную майстэрню, можна цэнтралізавана заключыць умову з арцелямі аб дастаўцы рыбалоўных прылад і вырабаў, нават можна цэнтралізаваць і задавальняць акругі, якія яшчэ прымушаны ўчыняць гандаль музыкальнымі і вэлёсыпэднымі часткамі і іншымі прадметамі. Уся гэта цэнтралізаваная загатоўка, бязумоўна, дасьць станоўчыя вынікі. Неабходна толькі пытаньне гэта добра абгаварыць, каб ня было такое цэнтралізаванае задавальненьне, як зараз: бяз базы, без захоў, без рахункаў на тавары, прысылаемыя ў акругі, і ўсякай іншай неразьбярыхі, якую мы пераживаем у гэты час.

Для правядзеньня ўсяго гэтага ў жыцьцё, *як асноўнае,* неабходна ўтварыць пры цэнтральным праўленьні паявы фонд, г. зн. усе акругі павінны ўнесьці цэнтральнаму праўленьню пай, ня менш за 3 рублі з кожнага члена саюзу данай акругі, што і будзе зьяўляцца асноўнай фінансава-гаспадарчай базай цэнтральнага праўленьня. Акругі ад гэтага толькі выйграюць. Ня трэба будзе разьяжджаць у Маскву, Ленінград і ў іншыя гарады кожнай акрузе асобна, ды і цэнтральнае праўленьне ня будзе знаходзіцца на ўтрыманьні акруг і шукаць мэтады абкладаньня паляўнічага то блянкамі білета, то 50%-ным адлічэньнем уступных і зборы з паляўнічага ад гэтага паменшацца. Па-мойму—пара настала і неабходна гэта пытаньне абгаварыць па ўсіх акругах на зьездах і ўзяцца за працу.

Ад рэдакцыі. Прынцыпова згаджаючыся з высунутымі довадамі т. Марозава аб цэнтралізацыі забесьпячэньня таварамі акругі, мы лічым, што гэта пытаньне неабходна будзе абгаварыць ні на будучых праз 2 гады акруговых сходах упаўнаважаных, а зараз, на надыходзячым усебеларускім зьезьдзе ўпаўнаважаных.

Прывітаньне гаспадару паляваньня—VIII-му сходу ўпаўнаважаных.

Міх. Шмідт.

Дагаворымся аб тэрмінах паляваньня.

Гэтым пытаньнем цікавіцца ўся паляўнічая маса. Яму зьвяртала шмат увагі часопісь, аб ім працягваюць пісаць і гаварыць на ўсіх сходах, нарадах, пасяджэньнях і зьездах, а яснасьці ўсё няма і няма. Ёсьць ня мала паляўнічых, якія захоўваюць існуючыя тэрміны паляваньня, а аб мэтазгоднасьці гэтых тэрмінаў часта ня ведаюць. Ёсьць і такая група, якая не згаджаецца з існуючымі тэрмінамі і просіць іх зьмяніць.

Наогул, наконт тэрмінаў паляваньня ёсьць шмат думак.

Таму паўстае пытаньне аб неабходнасьці канчатковага абгаварэньня пытаньня „аб тэрмінах паляваньня“ яшчэ раз на надыходзячым сходзе ўпаўнаважаных „Белкохотсоюза“ і аб яго рашэньнях давесьці да ведама паляўнічых мас.

Перада мною ляжаць некалькі лістоў віцебскіх таварышоў па гэтаму пытаньню. Ва ўсіх іх (за выключэньнем аднаго), гаворыцца аб пераглядзе існуючых тэрмінаў, з перанясеньнем пачатку паляваньня на цецярукоў і качак з 1 жніўня на 15 і на зьвяроў (зайца і ліса) з 15 кастрычніка на 1 лістапада.

На першы погляд мы тут, бязумоўна, маем гаспадарчы падыхоў да справы; людзі даводзяць нэмэтазгоднасьць існуючых тэрмінаў паляваньня і настойваюць на іх перанясеньні. Але-ж гэтыя таварышы зусім забываюць, што тэрмін паляваньня адкладаць надалей няма патрэбы, бо вадаплаваючая дзіч, а таксама і балотная да 1 жніўня ўжо даволі падрасла і лапуноў амаль не сустракаецца, а калі дзе і ёсьць запаздалы вывадак, дык ён можа быць нават і ў верасьні.

Апрача таго, даючы свае прапановы аб перанясеньні паляваньня на лясную і вадаплаваючую дзічыну на 1 жніўня, гэтыя таварышы забываюць, што такі час зьяўляецца спозьненым, бо 15—20 жніўня цецярукі пачынаюць кепска дапушчаць сабаку, а качкі „уходят на озера и держатся середины“, зьяўляючыся няпрыступнымі „для обстрела“.

Нельга згадзіцца і з думкай гэтых таварышоў аб перанясеньні тэрміну паляваньня на зьвяроў (зайца і ліса) з 15 кастрычніка на 1 лістапада з тае прычыны, што для яго застанецца зусім мала часу і пры такім паляваньні нават ня ўдасца наганяць маладога ганчака.

Існуючыя зараз тэрміны паляваньня (на лясную і вадаплаваючую дзічыну з 1 жніўня, а на зьвера з 15 кастрычніка), бязумоўна больш спрыяючыя, чым тыя, якія прапануюцца. Гэтыя тэрміны абараняюць большасьць паляўнічых Беларусі і інш. рэспублік. Бязумоўна, што мы на іх павінны будзем спыніцца і надалей. Канчаткова трэба будзе па гэтаму пытаньню дамовіцца на падыходзячым Усебеларускім сходзе ўпаўнаважаных і перайсьці ад дыскусіі „аб тэрмінах паляваньня“ да практычнага ажыцьцяўленьня лёзунгу паляўнічай каапэрацыі—„Паляўнічы! захоўвай тэрміны паляваньня“.

Ч. Первабытны.

Дасьледчы паляўнічы заказьнік у Віцебскай акрузе.

1 кастрычніка 1928 г. адчынен „Белкохотсоюзом“ такі заказьнік у Лёзьнянскім раёне, Добрамысьленскай лясной дачы і лясох мясцовага значэньня, якія мяжуюць з гэтай дачай. Агульная плошча заказьніка каля 11.000 гэктараў. З іх пад неперарыўным лесам занята каля 7.000 гэктараў, а апошняя плошча пад хутарамі, вазёрамі і лесам мясцовага значэньня. Найлепшае месца для заказьніка ўяўляе з сябе Добрамысьленская дача плошчаю 4857 гэктараў. Па-першае таму, што там неперарыўны лес і імшарына, перасечаная рэчкамі, а па-другое, багацьцем флоры. Тут ёсьць усё, што ўваходзіць у флору БССР.

Няма чаго і гаварыць, што дзякуючы багатай флоры, тут могуць жыць усе прадстаўнікі беларускай фауны. Па сабраных мною вестках тут у мінулыя часы было шмат зьвера і дзічы. Лось, мядзьведзь, дзікі, каза, куніца, норка і г. д. Але перад рэвалюцыяй уласьнікі гэтых лясоў—абшарнікі яго вырубілі і правялі чыгунку для аблягчэньня эксплёатацыі лесу. Цяпер лес складаецца тут з маладняка—у 4 вяршкі таўшчынёй у ніжнім адрубе дрэва. Здавалася-б, што менавіта такі лес маладняк упаўне падыходзіць для заказьніка, бо ў ім лягчэй за ўсё забараніць рубку яго, але гэта ня так на справе. Гутарка аб забароне вырубкі гэтага лесу ідзе ў шмат якіх установах з дня ўстанаўленьня заказьніка.

Ня трэба гаварыць, што зьвер і дзіч у заказьніку неспакойна сябе адчувае, калі лес трашчыць пад тапаром. Я не гавару ўжо тут аб тым, якая тут рубка, калі дрэвы больш 4 вяршкоў у гэтым лесе зьяўляюцца рэдкасьцю. Але гэтаму, будзем спадзявацца, Наркамзем з гэтага году пакладзе канец, а таксама забароніць пашу жывёлы, зьбіраньне, ягад і грыбоў у заказьніку. Пры такой забароне будзе закрыт доступ у дачу людзей з хатняй жывёлай, як сабакі, і дадзім магчымасьць спакойна расьці да поўнай сьпеласьці лесу, які ў далейшым зробіцца пэўным рассаднікам дзічы і зьвера. У момант адчыненьня заказьніка ўстаноўлена, што тут стала жывуць наступныя зьверы: лісіца, барсук, вавёрка, норка, выдра, тхор, гарнастай, ласка, куніца, заяц русак і бяляк, глушэц, цецярук, белая і шэрая курапатка, рабок. Пры адчыненьні заказьніка была адна каза, у 1927 годзе быў і мядзьведзь. Мядзьведзь перайшоў у Шчэрбінскае лясьніцтва, а каза невядома куды. Апошні дзік быў забіты браканьерам у 1926 годзе. Тут выводзіцца шмат качак, бэкасоў, дупялёў, слонак і іншай балотнай дзічы.

Ваўкі ў дачы ня выводзяцца 5 год, зімой-жа калі-ні-калі заходзяць.

Апроч таго, пры наяўнасьці спрыяючай флоры тут магчыма акліматызацыя фазанаў і некаторых іншых зьвяроў і птушак небеларускай фауны. Ва ўсякім выпадку будучына гэтага заказьніка ўяўляецца нам найлепшай, калі з 1929 году будзе ў ім забаронена на некалькі год усякая рубка лесу, паша жывёлы, зьбіраньне ягад і грыбоў і г. д.

Пара падумаць.

Выдра—адзін з каштоўных зьвяркоў у Магілеўскай акрузе штогод зьнішчаецца. Судзячы па даных, паляўнічымі акругі забітай за гэты сэзон выдры налічваецца каля 10 штук, ды некалькі падранкаў засталося пад лёдам. Гнездаваньне выдры назіраецца па рэках Лохве, Друці, Грэзе і іншых, зарослых рэчках. Зьвярка гэтага ў нас налічваецца адзінкамі і паляўнічыя беспакояцца за яго блізкае зьнішчэньне зусім, тым больш, што часта мясцы пасяленьня выдры няўхільна падпадаюць пад мэліорацыю. Калі да гэтага дадаць адстрэл бранканьерамі і лоў рыбакамі ўлетку, дык стане ясным, што зараз-жа трэба прыняць меры да захаваньня гэтага каштоўнага зьвярка і забараніць усюды па Беларусі адстрэл яго на некалькі год.

Манькоўскі.

Пагібель дзікаў у Плешчаніцы.

На тэрыторыі Плешчаніцкага лясьніцтва за апошнія 5—6 гадоў разьвялося каля 10 штук дзікаў. Жылі яны ўвесь час у Дзьвіноскай і Крайскай дачах, якія непасрэдна мяжуюцца з Польшчай. У 1928 г. мной былі заўважаны з дзьвума маткамі парасяты. Дзікі гэтыя шмат нарабілі шкоды сялянам і сяляне ўночы ў бульбе, увосені 1928 г., злавілі адно парасё вагой ня больш 2 кілё. У лютым месяцы 1929 г., дзякуючы вялікім марозам, 4 дзікіх парасят вагой да 16 кілё загінулі ад холаду і голаду. Вясной 1929 г. лясной вартай лясьніцтва быў знойдзен нежывы кабан, вагай да 5 пудоў. Агледзіўшы гэтага кабана, я заўважыў, што ў яго ад самай шыі па жывату ішлі дзьве глыбокія раны, ад якіх ён і загінуў.

Алісіевіч.

Міх. Зубароўскі.

Аб лосях.

Лось некалі жыў ва ўсёй цэнтральнай Эўропе. Драпежніцкае зьнішчэньне і галоўным чынам культура, зьнішчыўшая вялікія балотныя лясы, прымусіла гэтага гіганта паступова адступаць на ўсход і поўнач і, урэшце, зусім зьнікнуць у большай частцы Эўропы. Па даных Э. Лафона лосі жылі ў Саксоніі яшчэ ў XVIII стагодзьдзі, у Сілезіі апошні лось быў забіты ў 1776 годзе, у Галіцыі ў 1758 годзе, у заходняй Прусіі ў 1830 годзе і, што менш даставерна, апошні лось Літвы быў забіты ў 1888 годзе. Сучасныя паляўнічыя законы Латвіі і Эстоніі, хаця і гарантуюць поўны спакой лосю, але яны зьяўляюцца платанічнымі, бо лось у гэтых дзяржавах ужо зьнішчан і наўрад ці вернецца ён сюды з двух краёў цэнтральнай Эўропы, дзе ён ёсьць.—Польшчы і ўсходняй Прусіі.

У Польшчы, у раёне Пінскіх балот яшчэ маюцца тры асобныя стады, у той час, як ва ўсходняй Прусіі ў вялізарных лясных масывах між Лабаінам і Мэмелем, дзякуючы разумнай і суровай ахове іх, налічваецца ад 450 да 500 галоў. У 1883 годзе іх было толькі 149 галоў, у 1901 г. колькасьць іх павялічылася да 401. Шмат было забіта ў пэрыад вайны 1914—1917 г.г., але потым, калі назіраньне аднавілася, яны сталі шпарка памнажацца. Штогодныя дазволы на адстрэл быкоў выдаюцца адміністрацыяй лясоў вельмі беражна і скупа; паміма гэтага паляўнічы можа забіць толькі таго лося, якога пакажа адміністрацыя. Адстрэл робіцца ў пэрыад рова, г. зн. у першай палове верасьня. У Швэцыі і Нарвэгіі лося яшчэ шмат і штогодны адстрэл яго дасягае 1000 штук. У Злучаных Штатах лось знаходзіцца пад аховай закону. У штатах: Мэн, Масачузец, Мічыган, Ідано, Мінезота, Монтана, Нью-Гемішэр, Нью-Ёрк, Паўночная Дакота, Орэган, Вермон, Вашынгтон і Віскансін—паляваньне на яго зусім забаронена. У Алясцы паляваньне на быкоў дазваляецца з 1 верасьня да 31 сьнежня, але і тут ёсьць некаторыя вобласьці, дзе паляваньне на лося не ўтвараецца круглы год. У Уйомінзе паляваньне на лося адчынена з 1 да 31 кастрычніка.

Адзін з штатаў, Мэн, мяркуе скасаваць запрэт паляваньня на лося з 21 лістапада 1929 году.

У Савецкім Саюзе лось жыве яшчэ ў Карэльскай рэспубліцы, на тэрыторыі РСФСР, Уральскай вобласьці, аўтаномнай вобласьці Комі, Беларусі і, як выключэньне, на Украіне.

Яшчэ параўнаўча нядаўна лося на тэрыторыі былой Расіі было ў дастатковай колькасьці. С. А. Батурлін („Чем кормится лось“ журнал „Охотник“ № 6. 1928 г.) паведамляе, што ў 80 гадох мінулага стагодзьдзя ў Пензенскай, Ніжагародзкай і Казанскай губэрнях лосяў было столькі, што яму ня раз прыходзілася сустракаць стады ў 15—18 штук. У б. Пецярбурскай губэрні і Прыбалтыцкім краі лосяў было вельмі шмат. Прыблізна ў гэтыя-ж гады (1875 г.) Ніжагародзкае таварыства правільнага паляваньня паведамляла, што за тры паляваньні, арганізаваных ім на ласёў па вясеньняму насту забіта 13 лосяў, з якіх—11 самак і 2 цяляці. Самкі амаль што ўсе былі цельныя двумя цяляцямі. Аб колькасьці лося можна судзіць па даных драпежніцкага зьнішчэньня яго ў паветах Гарахавецкім, Уладзімерскай губерні, і Балахінскім, Ніжагародзкай губэрні, дзе сяляне-прамыслоўцы, палюючы за імі па насту ў лютым, сакавіку і красавіку месяцох дабывалі яго: у 1874 годзе (Гарахавецкі павет)—86 штук і (Балахінскі павет) у тым-жа годзе 63 штукі. Ласіна прадавалася ў гэтых мясцох ад $1^{1}/_{2}$ да 2-х капеек серабром за фунт. Скура 3 рублі *).

Селянін вёскі Забор'е, Растоўскага павету ўзімку 72-73 году забіў 15 штук лосяў, а ў 73-75 годзе—35 штук. Усе скуры прадаў на растоўскім кірмашы ад 5 да 6 рублёў за штуку.

Вось тая невялікая карысьць, якая прымушала людзей зьнішчаць гэтага зьвера.

У нашы дні на тэрыторыі СССР засталося лося вельмі мала і толькі ў некаторых вобласьцях. Дзякуючы забароне паляваньня на іх, колькасьць яго павялічваецца, так, напрыклад, у Анежскім павеце, Архангельскай губэрні ў вобласьці Комі. Апошнія 2-3 гады ў паляўнічым друку часьцей сталі заўважацца выпадкі зьяўленьня ласёў, дзе іх ня было ўжо некалькі год.

Прыклад вядзеньня паляўнічай гаспадаркі ў усходняй Прусіі павінен нас упэўніць, што добрая ахова месц пасяленьня лося, мэтадычная ўпартая барацьба з ваўкамі і парушыцелямі спакою лося, так спрыялі, што колькасны склад яго ў працягу ўсяго толькі 8 год павялічыўся на 170 проц. Лось—шпарка разпладжаючаяся і шпарка разьвіваючаяся жывёла.

---

*) Ласіныя скуры ў гэты пэрыад амаль усе ў сьвішчах ад вусьня авадзеня і каштоўнасьці вядома ня мелі.

Ці патрэбен нам гадавальнік.

(Да абгаварэньня на сходзе ўпаўнаважаных саюзу паляўнічых).

СТАВІЦЬ для абмеркаваньня на зьезьдзе гэта пытаньне, якое ўжо было станоўча вырашана мінулым сходам, рэдакцыю прымусілі тыя разгаворы, якія былі падняты ў пэрыядычным друку.

Ітак, ці патрэбен нам сабачы гадавальнік? На першы погляд здаецца, што патрэбен. Сабака—добры ганчак, у асаблівасьці, нашаму паляўнічаму, а тым больш паляўнічаму вёскі патрэбен таксама, як патрэбны іншыя прылады паляваньня. Што зараз добрых ганчакоў няма, яны вывеліся, гэта таксама праўда. Некаторыя гавораць, што добрых ганчакоў ня стала пасьля вайны, бо было не да сабак. Але, калі глыбей падыйсьці да гэтае справы, дык яно ня зусім так. Ня гледзячы на гэта, усё-ж захаваліся добрыя пародныя лягавыя сабакі—пойнтары, сэтары і г. д., а зараз, нават больш, чым да вайны, сталі разводзіцца сабакі вышуку. Справа мусіць ня толькі ў вайне, а і ў тым, што, наогул, меншая патрэба ў сабаку ганчаку, бо менш стала дзічы, для паляваньня за якой патрэбен ганчак, паменшаны тэрміны паляваньня за гэтай дзічай і тых ганчакоў, якія зараз ёсьць у паляўнічых, досыць, а калі мала, дык можна разьвесьці іх без такіх капітальных затрат, якія ідуць на гадавальнік „Белкохотсоюза". Апроч таго, ганчака трэба ўмець наганьваць і весьці пароду, а наша паляўнічая маса, якраз гэтага яшчэ рабіць ня можа і сабакі-ганчакі сталі мяшанцамі іншых парод.

У фауне БССР да гэтага часу захаваліся, можна сказаць, толькі тры зьвяры, гэта заяц, лісіца і воўк, для паляваньня за якімі патрэбен ганчак. Апошнія два зьверы прыносяць шмат шкоды сельскай і паляўнічай гаспадарцы і для зьнішчэньня гэтых шкоднікаў, некаторыя гавораць, і трэба разводзіць высокапародных добрых ганчакоў.

Мы не спрачаемся, што можна разьвесьці высокапародных ганчакоў, але спрачаемся за тое, ці будуць гэтыя ганчакі добрымі ганцамі, у асаблівасьці ваўкоў. Каб сабака добра ганяў воўка, ды і ліса, трэба вельмі шмат працы і сродкаў, а гэтага якраз „Белкохотсоюз" зрабіць ня можа, бо тыя сабакі, ад якіх атрымліваецца прыплод для разьвядзеньня, сядзяць у клетках гадавальніка і амаль на паляваньне ня выводзяцца, а калі і выводзяцца, дык тут, каля Менску, дзе воўка рэдка калі сустрэнеш, а ёсьць толькі зайцы, ды дзе-ні-дзе сустрэнецца ліс. Як-жа тут наганяць сабаку па воўку, які нібы толькі для паляваньня на яго і патрэбен?

А як-жа абстаіць справа з разьмеркаваньнем прыплода? Атрыманыя шчанюкі раздаюцца райупаўнаважаным для таго, каб яны ўжо далей разводзілі, захоўвалі ў чыстаце пароду і распаўсюджвалі іх па вёсках. Гэта і зьяўляецца галоўнай мэтай гадавальніка, бо інакш тады няма ніякага сэнсу мець яго. Але ці можа гэта зрабіць райупаўнаважаны? А калі можа, дык ці можа ён быць упэўненым, што з атрыманых такім чынам шчанят будуць добрыя ганцы? Бязумоўна, не. Перш-на-перш, ён ня зможа пры такіх умовах, у якіх трымаюцца на вёсцы сабакі, захаваць пароды. А калі ў асобных выпадках яна і захаваецца, дык не надоўга, і працаўнікоў добрых па чырвонаму зьверу, у асаблівасьці па воўку, чакаць ад гэтых сабак таксама нельга, бо наш паляўнічы шукае ў паляваньні матар'яльнай выгады і ён зараз-жа з маладым сабакам пойдзе на зайцоў, адсілу—на лісіц.

Кінолёг Чэлішчаў у сваёй кнізе „Наганивание гончих" гаворыць: „для таго, каб сабака гнаў чырвонага звера, трэба яго змалку наганьваць па гэтаму зьверу, а воўка нават даць падсаднога. Злавіўшы яго малым і трохі падрасьціўшы, пусьціць пад сабаку, ды і то—піша Чэлішчаў—на пушчаць на гэтага ваўчонка аднаго маладога сабаку, а даць яго ў падмогу старому. Наогул-жа з ваўком можа справіцца толькі стая ганчакоў". Такім чынам, довады, што разводзімыя зараз гадавальнікам сабакі змогуць зьнішчыць ваўкоў бязгрунтоўны, а сродкі яны пакуль што зьнішчаюць вялікія і калі гэтыя сродкі аддаць на прэміраваньне паляўнічых па барацьбе з драпежнікамі, дык сельская і паляўнічая гаспадарка перастала-б так цярпець ад драпежніка.

Якім-жа тады чынам падняць якасьць і пароду ганчака? Адпусьціўшы частку сродкаў, якія ідуць на гадавальнік, на ўтварэньне выставак і палявых спроб ганчакоў, пры нашай беднасьці на дзіч, можна ня толькі захаваць тое, што ў нас ёсьць з сабак, але значна нават лепш, чым гадавальнік, падняць як рабочыя здольнасьці сабак, так і захаваць у чыстаце і самую пароду іх. *Гэта мера самая рэальная і самая танная.*

Далей аб затратах на гадавальнік. Першыя гады ўтрыманьня гадавальніка „Белкохотсоюза" паказалі, што ў год на яго выдаткоўваецца 14000 рублёў і шчанюк абыходзіцца каля 300 рублёў (250—280). Каб давесьці кштоўнасьць шчанюка хоць-бы да 100 рублёў, для гэтага трэба павялічыць у 2-3 разы гадавальнік, бо ён ужо і для гэтай колькасьці сабак цесны, а значыцца, ад такога пашырэньня гадавальніка амаль у столькі-ж разоў павялічацца і выдаткі.

Сваёй думкі па закранутаму пытаньню, ці патрэбен нам гадавальнік, ці не, радакцыя зараз ня выказвае. Мы высьветлілі яго адмоўныя і дадатныя бакі і ставім на абгаварэньне надыходзячага сходу ўпаўнаважаных.—**Рэд.**

Б. Криштафович.

К вопросу об испытаниях охотничьих легавых собак.

В работе легавой собаки различают: чутье, поиск, собственно работу и дрессировку. Спортсмены, кроме того, прибавляют еще „стиль и красоту работы“, но эти качества никакого значения для практической охоты не имеют и присущи далеко не всем высококровным представителям „благородных“ пород (пойнтерам и сеттерам). Само понятие „стиль“ довольно об'ективно. Одни видят его в верхнем чутье, другие в своеобразности хода и поиска, третьи в экспрессии работы; при чем одни находят красоту только у пойнтеров, другие только у сеттеров и т. д. Но никто из спортсменов не видит „стиля и красоты“ в работе хурцгааров, гриффонов, вообще у собак, пригодных для практической охоты. Утверждаю, что нет ни одного мало-мальски понимающего охотника, который не мечтал бы иметь анонсирующую собаку, однако, на анонс, при испытаниях не обращается никакого внимания, стиль и красота поглощают все внимание судей даже в том случае, если у собаки совершенно отсутствует чутье (см. отчеты судей на московских испытаниях). Все то, что спортсмены называют стилем и красотой, входит в чутье, поиск и работу, почему и нет никакой нужды вводить особую графу для расценки этих пресловутых качеств. Совершенно очевидно, что выдуманные эстетами качества „стиль и красота работы“, не должны фигурировать в расценках охотничьих собак, и их следовало бы заменить, с большой пользой для дела, „анонсом“. Московская болотная таблица, тогда измененная для испытаний охотничьих собак, представится в следующем виде: 1. Чутье—25, 2. Поиск—20, 3. Работа—20, 4. Анонс—15, 5. Дрессировка—20. Итого—100.

Можно и детализировать ее по М. Д. Менделеевой-Кузьминой таблице и Б. М. Новикова, от этого она только выиграет: *1. Чутье:* 25, 2. *Поиск:* а) целесообразная быстрота—10, б) манера—10, 3. *Работа:* а) до стойки—5(4), б) стойка—5(5), в) подводка—10(11), 4. *Мастерство в лесу* (до анонса включительно)—15, 5. *Дрессировка:* а) у ноги и даун—2, б) позывистость—6, в) обыск места по приказу—6, г) поведение после взлета и выстрела—6. Итого—100.

Таблица эта требует для применения некоторой практики, и потому не вполне доступна пониманию рядового охотника. Гораздо проще таблица, предложенная мною на 1-м Кинологическом с'езде, по которой расценка качеств собаки может быть произведена каждым охотником, даже малограмотным, и при том достаточно правильно: 1. Чутье—5 (25); 2. Поиск—5 (25), 3. Работа—5 (25). 4. Дрессировка—5 (25). Итого—20 (100).

В виду того, что анонс входит в поиск, работу (до стойки), и дрессировку, расценка его должна производиться простым повышением баллов соответствующих граф.

Однако, надо согласиться с М. Д. Менделеевой-Кузьминой в том, что во всех отношениях лучше все же сравнительная оценка (см. № 12 „Охотничьей Газеты“ за 1928 г.), но неправильно, „что эта идея требует еще очень продолжительного времени для внедрения в умы масс“. Она требует внедрения только в умы наших „трайльсменов“, массам-же сравнительная оценка гораздо понятнее. Для низовых ячеек проще оценивать весь комплекс работы, одним словом, что еще проще. Судьи должны подробно описать работу каждой собаки и сделать вывод: отлично, хорошо, удовлетворительно или плохо работала собака; при чем не нужно никакого „института судей“, так как в любом товариществе найдутся охотники, понимающие работу легавой собаки; больше же ничего и не требуется.

Каждый район, округ должен устраивать испытания. Лучшие собаки, выявленные на них, должны доставляться (при помощи организаций, конечно) на окружные и губернские испытания. Отсюда лучшие—на областные и столичные и, наконец, лучшие собаки этих последних—на Всесоюзные.

Во всем Союзе найдется 20 собак, отличных во всех отношениях. Этого количества достаточно. 20 собак получат на Всесоюзных испытаниях дипломы 1-й степени, при соответствующих призах. Чем же мы сейчас можем похвастаться? Устроили три Всесоюзных испытания, истратили уйму денег и не выявили ни одной собаки, которой можно было бы присвоить звание: „лучший производитель“.

В настоящее время входят в практику „лесные испытания“, на которые охотники возлагают все свои надежды. Нет никакого сомнения в том, что они в скором времени преодолеют все рогатки и препятствия и превратятся в настоящие испытания охотничьих собак по всякой дичи.

Проф. Ал. Макаревский.

На 3-ей Ленинградской областной выставке собак*).

Выставка произвела на меня, провинциала, внушительное впечатление. В манеже N-ой пехотной школы находилось более 200 экземпляров дрессированных собак прекрасных качеств.

Я стал просматривать каталог и невольно обратил внимание на небольшое воззвание:

„Служебная собака нужна Красной армии, как помощник бойца, нужна госорганам, ведущим борьбу с преступностью, нужна для охраны фабрик, заводов и складов, нужна крестьянину для охраны полей, стад и садов, нужна трудящимся для охраны квартир. Учитывая это общегосударственное значение служебной собаки, Осоавиахим взял в свои руки служебное собаководство в нашем Союзе, организуя во всех городах СССР при своих отделах секции служебного собаководства. Товарищи, ведите пропаганду в массах за служебную собаку, организуйте на фабриках, заводах и в учреждениях кружки, лекции, доклады по служебно у собаководству“...

В том же каталоге я нашел подробное указание на то, какие преимущества дает членство в смысле дрессировки и изучения качеств служебной собаки. Только благодаря преимуществам этого членства, как мне кажется, могло возникнуть такое значительное число членов Секции служебного собаководства.

Я когда то прожил в Ленинграде три года (1908—10 г. г.), но тогда я не видел на улицах Ленинграда (Петербурга) такой массы прекрасных собак, каких наблюдал в этот приезд в Ленинград, а казалось бы, благодаря тесноте квартир и в Ленинграде, можно было бы ожидать обратного.

Несомненно, в Ленинграде самой модной собакой является *немецкая овчарка* и тоже самое мы наблюдаем и на выставке. Среди более чем 200 экземпляров выставочных собак более 140 падало на *немецких овчарок*. Говорю так предположительно потому, что в каталоге имеется только 143 номера всех собак, тогда как на выставке я наблюдал еще 12 мая двухсотые номера, из числа же 143 номеров каталога на немецких овчарок падает 119.

Я не эксперт по тем или другим породам и у меня свой, несколько иной взгляд на все качества собак, поэтому оценивая овчарок, я укажу только на то, что среди всех других пород, это была несомненно, самая оживленная и впечатлительная порода, наиболее волнующаяся на выставке. Большинство из них выражали свои волнения оживленным лаем. По экстерьеру и состоянию питания большинство этих собак были весьма удовлетворительны.

Особенно хороши были немецкие овчарки питомника П. П. ОГПУ Л. В. О., каких было выставлено 11 собак.

Особую группу до 10 собак составляли *лайки,* почти все корельские или, как их иногда называли мурманские, одна сибирская и одна рыжеватая зырянская, в большинстве же серые и чисто белой лайки не было. К моему удивлению, все эти собаки почти всегда лежали свернувшись клубочком с открытыми глазами, которыми они со вниманием следили за окружающим. Была полная противоположность в поведении немецких овчарок и лаек. Насколько первые были оживлены и подвижны, настолько эти спокойны и неподвижны. Ясно сознавалась полная противоположность темпераментов. Лайки совершенно не лаяли, про одну из них я слышал от хозяина, что она и вообще не лает.

Совершенно особую группу, правда, небольшую, составляли огромные *сен-бернары* в количестве 6-7 собак, все прекрасные, выхоленные экземпляры. Сен-бернары выделялись своим ростом и об'емом. Казалось, что они с каким то удивлением смотрят на ту компанию беспокойных собак, в которой они очутились. Все эти красавцы так и просились на фотографию. Я подошел к одному молодому сен-бернару, 8 месяцев, с надписью, что он продается, и залюбовался красотой форм. Я осведомился о цене и оказалось, что владелец готов продать его за 200 р. Безобразные и сильные *английские бульдоги* на коротких ногах с огромной головой и мордой совершенно не подходили к общему тону выставки.

*) Выставка организована секцией кровного собаководства Осоавиахима.

У зубах сабакі.

Апавяданьне-быль Г. Місенева.

МОЙ конь канчаткова выбіўся з сіл, а да наступленьня ночы нечага было і думаць дабрацца да жылога месца. Заначаваць аднаму ў стэпу мне не хацелася. Зірнуўшы ўперад я ўбачыў у надыходзячых сумерках аганёк.

Праз некалькі хвілін я стаяў каля кастра чабана. У дарэвалюцыйныя часы прамыслоўцы скацінай за невялічкую плату нанімалі такіх пастухоў пасьвіць авечак ад раньняй вясны да позьняй восені. Засталіся яны і зараз, абслугоўваючы нашы загатоўчыя пункты.

Загарэлы і каранасты пастух—тыпічны стэпняк—быў вельмі негаворкі хлопец. Аднак пазнаўшы, што я каморнік, ён зацікавіўся, і мы пасяброўску гутарылі, пакуль зморанасьць не зваліла нас.

У некалькіх кроках ад кастра быў невялікі шэры шалаш, пабудаваны, як відаць, адным з чабаноў. Падзяліўшы шалаш, чуць зьмяшчаючы двух чалавек, па братэрску, мы заснулі багатырскім сном, якім можна спаць толькі на сьвежым паветры.

Калі я прачнуўся, пастуха ня было. Зірнуўшы на двор і з задавальненьнем заўважыўшы невялічкую лужыну вады ад высыхаючай крыніцы крокаў на дваццаць ад шалаша, я накіраваўся быў да яе, зараней смакуючы ўмываньне студзённай вадой: сонца яшчэ не пасьпела нагрэць зямлю.

Раптам вялізарны жоўты сабака—аўчуган спыніў мяне. Ён з злосным брахань̀ем бег мне насустрэч. Прызнацца, у мяне пахаладзелі ногі. Знаючы, што ўцякаць ад сабак бескарысна, я замёр на месцы.

Спосаб пераробкі ў істукана меў уплыў: сабака не рашаўся кінуцца на мяне. Злосна завурчэўшы, ён усеўся на два крокі ад мяне, сочачы, каб я не крануўся з месца.

„Ага,—падумаў я,—падзейнічала. Сядзі і вурчы, дурны сабака. Раней усяго ня трэба цябе баяцца“.

— Назад. Пашоў вон!—як мага грамчэй крыкнуў я. Аўчуган шпарка ўскочыў, хвост яго падняўся, ён прысеў на заднія лапы, рыхтуючыся скакнуць уперад. Цяпер толькі я разглядзеў яго: жоўтая з чорным адценьнем поўсьць вісела на пузе, вострыя маленькія вушы памінутна варушыліся, морда з выскаленымі зубамі і ўздрагаючым носам не гаварыла нічога добрага. Велічыня яго моцнага цела з шырокімі грудзьмі і касматымі вялізарнымі лапамі магла рабіць уплыў ня толькі на мяне, няўзброенага чалавека, але і на любога драпежніка стэпу.

— Пашоў вон!—ужо далёка ня так рашуча закрычаў я, ня веручы ў магчымасьць пазбавіцца гэтым спосабам ад сабакі. Аўчуган, як і ў першы раз, ад майго крыку ўздрыгнуў і ашчаціньўся.

„Ня дзейнічае,—з жалем падумаў я.—Папрабаваць хіба аблашчыць яго“...

Я пачаў успамінаць усе сабачыя імёны, якія я чуў калі-небудзь, але іх набралася мала.

— Палкаша, адыйдзі, мілы! Шэрка, ну ідзі сюды—як мага ласкавей гаварыў я, з страхам чакаючы, што ён прыме маё запрашэньне.

Сабака не крануўся, толькі вочы наліліся крывёй і ён злосна завурчэў. Тады я парашыў зьмяніць тактыку. Некалькі хвілін я прастаяў ня кратаючыся з закрытымі вачмі. Затым памалу стаў перастаўляць нагу назад, каб, паступова адыходзячы назад, дасягнуць шалаша, але аўчуган скокнуў і схапіў мяне за нагу.

Напалохаўшы мяне, сабака адышоў у бок, супакоіўся і лёг, але ня спушчаў з мяне вачэй. Нават самае маленькае ўзварухненьне пальцам выклікала ў майго мучыцеля сярдзітае вурчаньне.

Становішча было кепскае. Чабан—адна мая надзея—як у ваду кануў! Сонца стала прыпякаць і я ня мог ўжо стаяць, як істукан—здаецца прабег-бы 10 кілёмэтраў.

Я прастаяў каля гадзіны. Якіх толькі плянаў я ня выдумліваў. Некалькі раз прыймаўся прама глядзець у вочы сабаку, але гэта не дасягала мэты і сабака або пазіхаў і сачыў за маімі рукамі ды нагамі, або злосна вурчэў, ад чаго я хутчэй адводзіў вочы ў бок.

Раптам нешта ўкусіла мяне за нагу. Апусьціўшы вочы я толькі цяпер заўважыў, што ногі мае папіраюць гняздо мурашак. Лютыя мурашкі парашылі расьсьледваць, што за цяжкасьць навалілася на іх жыльлё. Уміг я пачуў яшчэ ўкус, яшчэ і яшчэ!.. Гэта было пекла для мяне. Крануцца з месца—значыла-б аддацца ў зубы сабаку; ён навучыў мяне быць нярухомым...

„Чабан... Дзе чабан?“... Думкі насіліся ў галаве. Кінуцца ўперад, закрычаць, напалохаць сабаку?.. Не! Як пагляджу на сабаку, дык мне здаецца, што і мурашкі кусаюцца небалюча. Аднак, я прыпомніў, што і мурашкі могуць загрызьці чалавека... Я прыкусіў лупу і чуў, як яны лезьлі па маіх нагах і кусалі. Я спацеў! Сілы пакідалі мяне! Больш я ня мог трымацца. Страшэнная боль вывела мяне з цярпеньня.

Я парашыў, хай лепш разарве сабака, чым зьядуць мурашкі і з усёй сілы жорстка пакусаны маленькімі драпежнікамі, я скакнуў... У той-ж міг сабака зьбіў мяне з ног. Я чакаў сьмерці... („В. С.“)

М. Цэлеш.

На воўчых сьцежках.

(Нарыс).

БРАТ прыслаў ліст: „Логавы знойдзены. На пасьлязаўтра назначана аблава. Чакаюць таварышы. Прыязджай“.

Хутка раблю патроны з карцеччу, зьбіраюся і іду на вагзал. Праз паўгадзіны цягнік нясе нас па ўжо пажаўцеўшаму полю, якое кішыць людзьмі. Дзе-ні-дзе, апусьціўшы галаву, стаіць нязжатае жыта, а некаторае ўскладаецца на вазы і звозіцца ў вёску, ці раскінута па ўсяму полю ў бабках. У вакне вагона мялькаюць слупы, вёскі, станцыі. Праяжджаем некалькі пералескаў.

— Станцыя С... — гучыць голас кандуктара па вагону.

Зьлязаю. Брат ужо некалькі гадзін чакае, каб адвесьці ў вёску на сваім худым коніку.

— Здароў!..

— Здароў!—адказвае брат.

— Ну, як што ў вас?.. Што добрага, гавары?

Брат выкладае вясковыя навіны на хаду. Зьбіраемся ехаць да вёскі, а язды кілёмэтраў з 28.

— Ну,—крычыць брат на свайго каня, запрэжанага як-небудзь у кепскую збрую, зробленую галоўным чынам з пянькі і дрэва. Ды і конь больш паходзіць на нешта іншае, чым на каня—маленькі, худы, з старчма стаячай поўсьцю. Брат трымае вожкі ў абедзьвюх руках, нібы конь зараз вырвецца і панясе, куды папала. Пасьля ўзмаху пугай, конь махне хвастом і ходу не прыбаўляе.

Доўгая надакучлівая язда на такім кані і па кепскай дарозе выводзіць з цярпеньня. Зьлязаю і іду, абганяю брата. Брат зноў даганяе, але я бачу, што бедны конік увесь спацеў і нібы зараз-жа гатоў легчы і сказаць:—„Не, я больш не магу. Пакіньце мяне тут хоць крыху падкарміцца сьвежай травіцай!..“

Пачынаю лаіць брата, навошта ён выязджаў за мной у той час, калі конь так зморан палявой работай. Ён адказвае:

— Дык што-ж... Вядома, летняя пара, але-ж каля 30 кілёмэтраў цяжка прайсьці... Конь—нішто, але худы... вельмі... вядома, такая жарышча!

Бяру сваю стрэльбу і іду ўперад. Недзе цягнецца брат з сваёй клячай, скрыпяць непамазаныя калёсы.

Мінаю вялікі сасновы лес. Вось перада мной распасьцерлася вялікае возера. Яно мне добра знаёма па дзіцячых гадох. Шмат рыбы павудзіў я тут, качак і гусей шмат пастраляў.

Уваходжу ў вёску, якая прытулілася каля другога краю леса і возера, паўздоўж балота. Адразу мяне абступаюць сяляне, пытаюцца аб навінах гораду. Каротка адказваю ім; я быў вельмі зморан вялікай дарогай і жарой. Скора дагнаў брат і мы ўехалі ў невялікі дворык.

* * *

Хлопцы ўжо ведалі аб прыездзе і прышлі пагутарыць, як найлепш скласьці плян паляваньня. Плян абгаварылі, па якому назаўтра павінна сабрацца 10—15 паляўнічых з стрэльбамі і чалавек 20—25 загоншчыкаў і крыкуноў.

Ісьці на аблаву згадзіліся, галоўным чынам, беднякі. Кулакам, як яны кажуць, „няма часу“.

— Што кулакам да аблавы на ваўкоў. У іх пуні і плот высокія і моцныя; узімку ваўку не дабрацца да іх, а ўлетку—коні ў іх добрыя, сытыя. Ваўку такога каня таксама цяжэй узяць, ды ён і сам стараецца злапаць слабейшую жывёлу,—гаворыць малады паляўнічы, дэмабілізаваны з Чырвонай арміі.

На самай справе яно так і ёсьць, бо ад ваўкоў цярпелі страты галоўным чынам беднякі.

— Аднаго каня меў і таго зарэзалі, рады няма!.. Добра, што камітэт узаемадапамогі пасабіў запахаць сваімі сродкамі поле, а то што хочаш рабі,—кажа той самы паляўнічы ў чырвонаармейскай шапцы, на якой яшчэ відаць знак ад пяціканечнай зоркі.

У гадзін 9 назаўтра, мы, у ліку 35 ці 40 чалавек, ціха падыходзілі па густому ельніку да логаваў. Хітры зьвяруга воўк! Ён зрабіў сабе логавы недалёка ад вёскі, каб чалавек ня ўцяміў, у густым дробным ельніку на краю леса. З другога боку логавы межаваліся з мокрым, густа паросшым лазой, балотам, каля якога заўсёды паслася жывёла. Але цікава, што тут воўк жывёлы не чапаў ніколі.

Уперадзе нас ішоў стары паляўнічы Апанас з пістуноўкай за плячыма. Ён змалку пачаў хадзіць з гэтай „качаргой“, як яе называла яго жонка Агапа, і ведае ўсякае паляваньне. Кожны кусьцік тут знаём яму. Ён і падвыўку рабіў і логавы гэтыя знайшоў.

Раптам спыніўся стары Апанас і загадаў, каб ніхто не гаманіў, ня курыў, наогул вёў сябе ціха, бо скора логавы.

Мы сталі на „нумары“. Выбраўшы скрытнае месца, дзе можна было-б і сесьці, я пачаў азірацца кругом. Крокі на тры ад мяне я ўбачыў вытаптаную па траве сьцежку, якая тонкай стужкай вілася паміж кустоў лазьняка. Я дагадаўся, што стаю на самым лазу і вока трымаць трэба востра. Ускорасьці па лесу панёсься крык:

— Ага..а...а! Ага...а! Ату...у...у яго..о! Ату...у!,—які то вацiхаў, то зноў паўтараўся. Гон пачаўся...

Вось нейдзе трэснуў стрэл. За ім зараз другі. Я прыглядаюся з падазронасьцю да кожнага куста. Гукі крыкуноў усё набліжаюцца і набліжаюцца. Яшчэ пачулася некалькі стрэлаў і зноў ціха. Недалёка нешта хруснула. Прыглядаюся. Ах, чорт, гэта сойка скакнула з куста на куст. Хвілін на 10 зноў усё змоўкла. Раптам з боку бухнула дубальтоўка і я бачу нешта нясецца міма мяне. Ага вось ён, вось яна шэрая вострая морда, з прыціснутымі да галавы вушмі. Бяру на мушку і дым засланіў дабычу, якая шэрым комам качалася ў кустох. Ня сходжу з месца і яшчэ лепш прыглядаюся да кустоў, дзе нешта зашумацела. „Няўжо яшчэ воўк“,—думаю я. Выскачыў, астанавіўся і глядзіць назад, павярнуўшыся бокам да мяне. Страляю, і гэты пакаціўся на месцы.

Бухалі дубальтоўкі зьлева, справа, уперадзе, а потым усё сьціхла. Сходзяць паляўнічыя з сьцежак „воўчае сьмерці“. Хто цягне за сабой дабычу, а хто і пустым ідзе. Сабраліся. Вынікі нічога—добрыя.

А. А. Зернов.

О стрельбе по движущимся целям*).

ЧЕТВЕРТЫЙ способ самый несовершенный и им как раз и стреляют многие начинающие охотники. Способ этот можно назвать **„стрельбой с неподвижным ружьем“**.

При этом способе охотник вскидывает ружье вперед дичи не прямо на нужное упреждение, а с запасом. Выцелив нужную точку он ждет, когда дичь придвинется к ней на нужное расстояние и тогда спускает курок.

Способ этот дает самые плохие результаты и вот почему: Когда охотник выцелил нужную точку и хочет произвести выстрел, то он сможет произвести его далеко не многовенно.

От желания нажать на спуск до того момента, пока палец послушается данного ему приказа и действительно нажмет на спуск, проходит от 0,1 до 0,15 и даже 0,2 сек. Это время приблизительно равно, как мы видели, времени пролета дроби среднего охотничьего расстояния, а то и больше его.

Потом должен подействовать механизм ружья, дробь должна пролететь по каналу ствола—все это происходит хотя и очень быстро, но и дичь, как мы видели, двигается очень быстро: в 0,1 сек. она проходит 1,3—1,8 м. в среднем около 2-х аршин.

При стрельбе „с поводкой“ на величину упреждения влияет только время пролета дробью расстояния до дичи. Действительно, пока палец нажимает на спуск, пока действует механизм ружья, пока дробь летит по каналу ствола—во все это время хотя дичь и двигается, но и ружье двигается сообразно ее движению, все время удерживая нужное упреждение. В момент спуска курка ружье будет направлено вперед цели как раз на столько, сколько надо, чтобы дробь успела долететь до линии движения цели.

Не то происходит при стрельбе „с неподвижным ружьем“: пока палец исполняет данный ему приказ—ружье неподвижно, а дичь двигается. Пока действует механизм ружья, пока дробь летит по каналу—опять: ружье неподвижно, а дичь движется.

Значит, при этом способе надо брать вперед так, чтобы было учтено и это время, а оно равно и часто даже больше, чем время пролета дроби расстояния до дичи.

Стало быть при этом способе упреждения надо брать по крайней мере вдвое больше, чем при стрельбе „с поводкой“ или на „вскидку“.

Целить надо уже совсем **„в пустое место“** и легко сделать недопустимо большую ошибку.

Кроме того время, потребное пальцу для нажима на спуск, различно у разных людей, а, главное, и у одного и того же человека значительно меняется в зависимости от его настроения, степени внимательности, усталости и т. п.

Благодаря этому упреждение при стрельбе „с неподвижным ружьем“ является величиной неопределенной и переменной и применяющие этот способ стрелки особенно часто бывают **„в ударе“** и **„не в ударе“**.

Привыкать стрелять этим способом отнюдь не следует, а кто уже привык—тому надо переучиться.

Следует заметить, что многие охотники думая, что они стреляют „с поводкой“ на самом деле стреляют с неподвижным ружьем.

Дело в том, что хотя охотник и ведет ружье, но перед нажимом на спуск невольно и несознательно его приостанавливает. Значит и действие пальца, и действие механизма ружья, и движение дроби по каналу происходит при неподвижном ружье и движущейся дичи, т.-е. упреждение опять должно быть по крайней мере вдвое больше, чем когда курок спускается без приостановки ружья. Поэтому охотник должен проверить себя, не имеет-ли он привычки приостанавливать ружья перед спуском и если имеет, то надо поупражняться, чтобы отучиться от этой привычки.

Для этого надо упражняться в спуске курка, не останавливая движения ружья с незаряженным ружьем, заложив в него специальные патроны с пружинными капсулями (пистонами), или за неимением их—пустые гильзы.

Пустую гильзу надо, после 2—3-х ударов по ней, бойка переворачивать, а потом и заменять новой. Иначе боек сделает себе достаточное углубление и ослабления удара не будет.

Как я уже сказал, **на охоте быстрый выстрел—залог успеха**.

Поэтому надо упражняться, также с незаряженным ружьем, и в быстроте вскидки.

Упражнения эти можно проделывать и в комнате—быстро вскидывая ружье по различным целям.

При этом надо стремиться добиться того, чтобы ружье ложилось сразу правильно и не требовало никакой поправки. На всякую поправку надо время, а это для успеха выстрела—смерть.

Но, как мы тоже уже видели, чтобы ружье ложилось по цели сразу правильно, надо, чтобы оно было **„прикладисто“**.

Прикладистость—это третье и, пожалуй, самое главное условие успеха стрельбы по движущимся целям.

„Прикладистое“ ружье надо выбирать по себе, т. к. прикладистость зависит от склада стрелка и

---

*) Нач. см. „П. Б.“ № 5.

его манеры вскидывать ружье. Одно и то же ружье будет одному прикладисто, а для другого совсем никуда не годится. Ружей, которые были бы прикладисты „вообще“ нет и быть не может. Поэтому приобретая ружье, начинающий охотник не должен слушать разговоров о том, что это ружье, мол, прикладисто, а должен проверить прикладисто ли оно для него именно.

Наконец, на успех стрельбы по движущейся дичи влияет и характер „осыпи“, т.-е. то, как располагаются летящие дробины.

У нас, покупая ружье или пристреливая его, охотник стремится добиться возможно кучного боя. Это совершенно неправильно. При излишне кучном бое убойный круг так мал, что надо очень точно направлять выстрел, чтобы попасть в дичь, а это затрудняет стрельбу, не принося никакой пользы, т.-к.—чтобы взять дичь, достаточно попасть в нее 4—5-ю дробинами, а если их будет 14 или 15, то результат будет тот-же.

Правда, из кучно бьющего ружья можно стрелять дальше. Но этим могут пользоваться только очень хорошие стрелки. Средние и слабые будут делать на больших расстояниях такие большие ошибки, что все равно не попадут и излишне кучный бой заставит их упускать на близких расстояниях много больше дичи, чем позволит им взять на далеких.

Нормальная кучность боя ружья 12 кол. в руках среднего стрелка должен быть 40—50% из правого ствола и 60—65% из левого, а предельное расстояние 60—70 шагов.

45—55% дает цилиндр 12 кал., а 55—65—средний чок.

Таким образом 4-е условие успеха будет—нормальный по кучности бой.

Стрелять по движущейся дичи конечно тем легче, чем больше убойный круг, т.-е. круг, который до самых краев покрывается дробинами настолько густо, что в площадь тушки дичи попадает не менее 4—5-ти дробин. Определить величину убойного круга можно накладывая на пристрелочный лист нарисованную на прозрачной бумаге тушку дичи или просто квадрат той же площади, что и тушка.

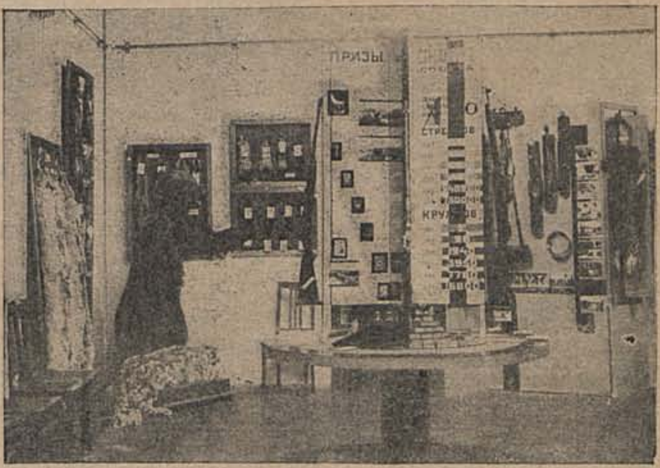
Площади эти такие: тетерев 140—150 см². Рябчик и вальдшнеп—около 60—70. Серая куропатка — 75—80, белая куропатка—100—105, бекас около 40, перепелка 25 см².

С отобранным у браконьеров лосёнком. (Плещеницкий раён.)

Убойный круг будет тем больше, чем больше колибр ружья. Поэтому самым лучшим калибром охотничьего ружья „на все руки“ будет 12-й. Это в настоящее время твердо и бесспорно установлено массовым испытанием боя тысяч ружей.

Более мелкие колибры уместны только в руках людей слабых или при возможности иметь несколько ружей. Но при этом, конечно, ружье малого колибра

В одном из кабинетов ПДКА организована выставка мелкокалиберного оружия и пушнины. На снимке: уголок выставки с крупным пушным зверем.

должно быть и более легким. Тяжелые ружья малых колибров под большие заряды совершенно не оправдали возлагавшихся на них надежд и только немногие из них „подравниваются“ по бою к ружьям 12-го кол.

Ружье 12 кол. современной выработки может быть весом всего в $2^3/_4$—3 кг. (7—7½ ф.), что под силу каждому нормальному человеку.

Последнее—пятое условие успеха стрельбы, пожалуй самое трудное, и дается только практикой стрельбы на охоте. Заключается оно в уменьи быстро и почти бессознательно определить, где будет дичь в тот момент, когда ее достигнет дробовой заряд и соответственно вскинуть ружье.

Дичь движется относительно охотника под разными углами и с разными скоростями.

Поэтому те упреждения, которые мы вычислили для поперечно движущейся дичи при скорости в 15 м/сек., будет только приблизительными.

Для того, чтобы научиться правильно выбирать точку, в которую надо вскинуть ружье, полезно запоминать картину, которая была в тот момент, когда палец нажимал на спуск. Тогда скоро выделится картина правильной вскидки. Но надо строго следить за собой, чтобы для запоминания картины не задерживать выстрела: если это делать, то вреда будет больше, чем пользы—еще раз вспомним, что быстрый выстрел—залог успеха.

ТАВАРЫШЫ ПАЛЯЎНІЧЫЯ! Да наступных нумароў часопісі рэдакцыя чакае ад вас допісы па наступным пытаньням: як ідзе праца па каапэраваньню беднаты, правядзеньню конкурсу па зьнішчэньню драпежнікаў, сацыялістычнаму спаборніцтву, становішчу культурнае работы, барацьбе з браканьерствам і драпежніцтвам і практычных мерапрыемствах па аднаўленьню паляўнічае гаспадаркі.

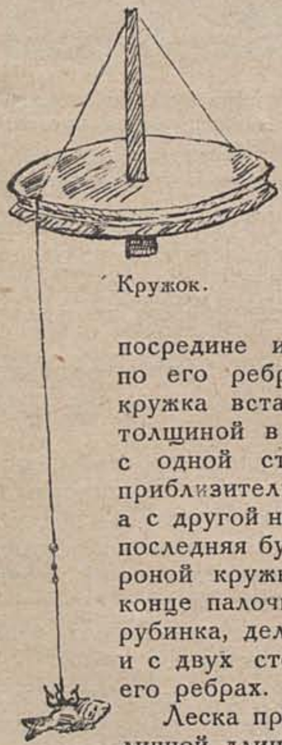

А. Розанов.

Ловля на кружки.

СПОСОБ ловли рыбы на кружки можно назвать одним из замечательнейших и по своей динамике превосходящим часто все другие известные нам способы.

Производится он главным образом на озерах, больших прудах, в тихих заводях рек и только с лодки.

Кружок.

Кружок или поставуша, как его называют местами, представляет собой ни что иное, как пловучую жерлицу, и приготовляется следующим образом. Делается пробковый или деревянный диск, величиной приблизительно с маленькую тарелку, толщиной три сант., с отверстием посредине и с углублением по его ребру. В отверстие кружка вставляется палочка толщиной в палец, которая с одной стороны выходит приблизительно на 4 сант., а с другой на 12 сант., и эта последняя будет верхней стороной кружка. На верхнем конце палочки делается зарубинка, делается она также и с двух сторон кружка на его ребрах.

Леска привязывается различной длины, но однако с расчетом, чтобы она была на несколько метров больше той глубины, на которой ловят.

Наматывается леса по углублению в ребре диска, а конец оснащается обычным образом, т.-е. сначала приделывается груз, карабинчик, затем поводок и обычно тройной якорек. При чем надо заметить самое главное и характерное для кружков—это то, что одна сторона их окрашивается в белый цвет, другая в ярко-красный цвет киновари алой. Спускается кружок на воду в следующем виде: отматывается конец лесы желаемой длины (чаще так, чтобы насадка шла около дна), насаживается живец, сначала конец задевается за зарубинку в ребре диска, затем идет чрез углубление верхняго конца палочки и наконец задетый за зарубинку другой стороны диска опускается в воду. Таким вот образом этот маленький кораблик начинает свое плавание.

Пускается кружок на воду, имея верхнюю сторону красной, когда рыба „возьмет", т. е. схватит насадку, то происходит, как говорят, „перевертка" и кружок уже перевертывается белой стороной. Нужно сказать, что как та, так и другая сторона кружка, бывают видны на чрезвычайно далеком расстоянии.

Ловят обычно двое, пуская на воду до 20—30 кружков и даже более.

Пущенные на воду они представляют собой очень интересное зрелище—это целая флотилия детских корабликов, так интересных, однако, и для взрослых. И чем больше в этой флотилии вводится беспорядок, т.е. чем больше в ней перверток, тем, естественно, занимательней становится ловля. Бывает так, что сразу перевернет несколько кружков и озадаченный рыболов не знает к какому ехать. При энергичной поклевке кружок нередко становится на ребро, а леска разматывается с быстротой молнии, после чего крупная рыба начинает тащить его в сторону и если рыболов зазевался, то рискует потерять кружок и вовсе. Иногда не удается расставить даже несколько кружков, как белый диск сверкнет на синей воде.

Ловля на кружки.

При хорошей сезонной ловле весной после нереста щуки или осенью, на кружки можно поймать до одного-двух пудов рыбы и более. Способ этот замечателен еще и тем, что даже при среднем клеве, он может целиком увлечь самых заядлых скептиков в рыболовном деле.

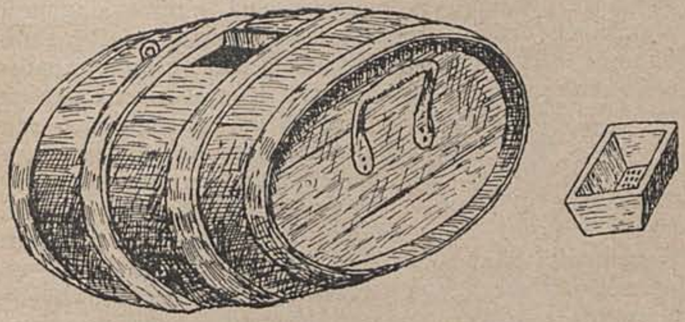
Женщины, которые мало, по обыкновению, смыслят в рыбной ловле, и те часто с восторгом делят часы своих спутников рыболовов, куда девается жалость к насаживаемой на крючок мелкой рыбке—живцам.

Н. Рождественский.

Кое-что о перевозке живой рыбы.

Перевезти взрослую рыбу на большое, сравнительно, расстояние, дело не шуточное. Поэтому с рыбой, которая предназначена к перевозке, надо обращаться как можно осторожнее. Надо следить за тем, чтобы чешуя оставалась целой, чтобы не были разорваны рот, жабры и т. д.

При перевозке живой рыбы необходимо обращать внимание на следующее: 1) форму и величину

Специальная бочка с крышкой к ней.

посудины (бочки и пр.); 2) количество воды и ее качество; 3) продолжительность остановок в пути.

Живую рыбу лучше всего перевозить в обширной, но сравнительно низкой посуде. В такой посуде соприкосновение воды с воздухом наибольшее, поэтому вода значительно насыщена кислородом. Дно посуды должно быть обязательно *выпуклым*, чтобы посуда от малейшего толчка качалась. Благодаря этому вода постоянно находится в движении и лучше сохраняется. Для этой цели весьма пригодны, хорошо промытые и вычищенные бочки из под растительного и минерального масла. При перевозке бочку надо держать в горизонтальном положении (на боку). В боку же выпиливается четырехугольное отверстие диаметром 20—25 сантиметров. Для того, чтобы бочка не скатывалась, ее ставят на особые подножки.

Вода во время перевозки рыбы должна быть совершенно чистой и прозрачной. Лучшей водой считается ручьевая или речная. Воду надо влить перед самой перевозкой, тогда же посадить туда и рыбу.

Бочка должна быть наполнена водой на $^3/_4$ или $^4/_5$. Исключение делается лишь для мальков (в целях рыборазведения), которых перевозят в посудинах, наполненных доверху водой.

Количество воды зависит от количества рыбы, ее сорта, длины посудины и времени года. Играет роль также возраст рыбы и ее величина—молодая рыба нуждается в большем количестве кислорода, чем старая.

Рыбу перед перевозкой необходимо на некоторое время оставить без корма. Это делается для того, чтобы рыба не портила воды своими испражнениями. Мелочь может поститься сутки, более крупная—2—3 суток. Пересаживать рыбу в посудину для перевозки можно только при условии, если разница между температурой воды в старом и новом помещении составляет не более 3 градусов. Этого же правила надо придерживаться при опоражнивании посудины по прибытии на место. Полезно во время пути изредка покачивать посудину, чтобы вода приходила в движение; особенно это необходимо во время остановок поезда на станциях жел. дорог и пароходах.

Н. Р.

Уженье на насекомых.

В июне появляются различные насекомые, как-то: кузнечики, стрекозы, жуки (майские и др.) большие мухи и т. д. В это время, нужно приступить к интересному способу уженья. Это—уженье на *наплавную* удочку. Такой способ может быть очень добычливым во время жары. Но он требует особой снасти или коренной переделки той, которая до этого служила для уженья на червя.

Технику уженья плавом нельзя назвать сложной. Нужен только некоторый навык. Надо выбрать такое место на реке, где бы фигура рыболова не выделалась черезчур резко, так как рыба, заметив рыболова, скроется на дно, а это не годится, так как уженье плавом имеет в виду рыбу, плавающую у поверхности воды. Поэтому рыболов должен стараться устроиться где-нибудь у кустов или под большим деревом, в тени. Наживлять крючок надо таким образом, чтобы жало крючка, пройдя через тело насекомого, вышло наружу. Когда леса распущена и крючок наживлен, надо взять удилище за рукоятку (комлевую часть) и, сделав широкий взмах, легко опустить насадку на поверхность воды. Так как грузило отсутствует, то падение насадки происходит вполне естественным порядком. Если поклевки не последовало тотчас же после закидки, то надо немного подождать, а потом начать осторожно подтягивать к себе насадку небольшими толчками или „скачками“, чтобы получилось в некотором роде впечатление коротких перелетов случайно упавшего в воду насекомого. Этот маневр надо повторять несколько раз и если не последует поклевки, то значит в этом месте рыбы нет. Тогда переходят на новое место.

Подсекать захватившую насадку рыбу следует только тогда, когда станет заметно, что леса натягивается. Подсечка должна быть энергичной, но не очень резкой.

Теперь несколько слов о самой рыболовной снасти. *Удилище* должно быть как можно длинее, самым легким и очень гибким. *Леса* может быть волосяной (8 волос). *Поводок*—непременно жилковый, окрашенный, хотя бы ализариновыми чернилами. Нужен также легкий *поплавок* из гусинного пера или пробки. *Крючки*—№№ 4—5. *Грузила* не нужно вовсе.

Вся оснастка удочки должна быть как можно менее заметна в воде, поэтому, чем тоньше леса и поводок, тем лучше.

Ловить плавом надо обязательно в текучей воде, в „струе“, которая несет по реке все попавшее в воду (ветки, насекомых, листья и т. д.).

КАРЦЕЧЧУ ПА ГАЛАВАЦЯПАХ.

Пад апекаю Расонскага суда.

Другі год, як па Беларусі забаронена вясеньняе паляваньне і ўсе аб гэтым ведаюць, але ня ўсе выконваюць. Па Полацкай акрузе ў мінулым годзе амаль па ўсіх раёнах вясеньняга паляваньня ня было, за выключэньнем аднаго Расонскага раёну, які мяжуе з РСФСР. Па прыкладу РСФСР у Расонскім раёне паляваньне ўтваралася на цецярукоў і глушцоў.

Прышла зіма, пачалі па прыкладу РСФСР біць вавёрак. Сярод сяброў Бюро калектыву паляўнічых знайшоўся адзін актыўны барацьбіт з браканьерамі т. Вайноўскі і дзякуючы яго ініцыятыве і энэргіі, некалькі браканьераў было затрымана з вавёркамі, складзены адпаведныя пратаколы і справы накіраваны ў народны суд Расонскага раёну. Здавалася, што пры існаваньні артыкулу 125 Крым. Код., браканьеры панясуць належную кару, што шмат каму адаб'е ахвоту да паляваньня ў недазволены час і зьнішчаць забароненых да адстрэлу зьвера і птушак. Вышла зусім наадварот. Народны Суд разглядзеў справы па абвінавачваньню браканьераў Хведара Беладзеда і Піліпа Марачкоўскага і вынес пастанову „справу спыніць за недаведнасьці складу злачынства, а таксама па немэтазгоднасьці“.

Чаму вынесена такая пастанова? У артыкуле 125 ясна сказана, што паляваньне забаронена на ласёў, баброў і інш. Вавёрку, на якую ўрадам паляваньне забаронена, Суд не аднёс да іншых. Такім чынам па Расонскаму раёну браканьеры сваю волю ўзаконілі, а яе ў іх і так было досыць многа. Так, у мінулым годзе там быў забіт дзік, скура здадзена ў Крэдытнае Таварыства і злачынец ня высьветлен.

Акруговаму Праўленьню Т-ва належала-б пастановы Нарсуду абскардзіць, а то самы лепшы раён па дзічы і зьверу, у якім ёсьць дзікія кабаны, козы, ласі, глушцы і іншыя, будуць зусім зьнішчаны,—бо і ў гэту вясну браканьеры білі глушцоў і цецярукоў.

Ікс.

Пад спудам Гічыка.

Ня хто-небудзь, а член праўленьня Гомельскага акруговага т-ва паляўнічых *гр. Гічык.*

Яму быў 21/XI—28 г. перадан сьпіс браканьераў Камарынскага раёну ў ліку 9 чалавек, але што яму, Гічыку, да браканьераў і сьпіс гэты ён паклаў пад спуд.

Палюйце, браканьеры, Вы знойдзеце сабе абаронца ў асобе т. Гічыка.

Камсамолец.

Злосны браканьер.

Палюе ў недазволены час гр. Шапавалаў Давід Гаўрылаў з вёскі Новы-Рудзін, Камарынскага раёну. Так 11 мая ён паляваў на зайцоў, што могуць сьцьвердзіць яго аднасяльчане.

Камарынскаму бюро калектыву паляўнічых трэба ўзяцца за гэту справу.

Сельназіраццель.

Дакуль гэта будзе цягнуцца.

Што рыбная гаспадарка мае вялізарнае значэньне ў харчаваньні насельніцтва, з гэтым спрачацца нельга. Але ці зьвернута ўвага дзяржаўных органаў БССР на гэту гаспадарку? Я напэўна скажу, што не, а калі і ёсьць што-небудзь, якая-небудзь праца ў гэтым напрамку, дык яна і да сягоньня засталася толькі на паперы.

Пакуль што запасы рыб у нашых вазёрах і рэках выкарыстоўваюцца нерацыянальна, а проста драпежніцкімі спосабамі, забароненымі прыладамі і ў забаронены час. У нядзелю 26 мая г/г. мне прышлося пабываць каля рэк Сьвіслач і Вяча ў 15 кілёмэтрах ад Менску ў Заслаўскім раёне і на справе ўбачыць тую вакханалію, якая рабілася каля гэтых рэчак. Рыбу ловіць той, хто не ляніцца. Ловяць усякімі спосабамі: і невадам, і бучамі, і трыгубіцай і іншымі сеткамі. Рэчкі ў шмат якіх мясцох перагарожаны кольлямі і жэрдзямі, каля якіх ставяцца бучы і рыба, ідучая на нераст, застаецца ў гэтых перагародках ды бучах. У гэтым артыкуле нельга апісаць усяго таго, што робіцца з нашымі рыбнымі запасамі. Хіба няма ніякіх законаў, ахоўваючых рыбную гаспадарку ад драпежніцкага зьнішчэньня яе? Хіба некаму наглядаць за правядзеньнем гэтых законаў у жыцьцё?

Дык гэта так тут, каля Менску! А што-ж робіцца ў глушы?

А Наркамзем недзе разводзіць рыбу, насаджае вадаёмы „зеркальнымі карпамі“, а тут, пад вачмі, ня можа ўберагчы таго, што ўжо ёсьць.

Хіба законы пішуцца для таго, каб яны марынаваліся ў канцылярыях? Хіба іх немагчыма правесьці ў жыцьцё? Не, усё зрабіць можна! Даволі адзін два разы ў месяц 2-3 супрацоўнікам зацікаўленых органаў, скажам супрацоўнікам РВК, прайсьціся, замест прагулкі, каля ракі ці возера і скласьці некалькі пратаколаў на вельмі злосных драпежнікаў рыбнае гаспадаркі, зараз-бы становішча зьмянілася.

Але відаць, што некаторыя па казеннаму адносяцца да гэтае справы і недалёк той час, калі мы будзем „вывучаць“ гісторыю аб рыбах.

М. Е. Цэлеш.

Кроцікі з „Белкохотсоюза“.

Некалькі раз прасіла Гомельскае т-ва паляўнічых прыслаць з „Белкохотсоюза“ для рэалізацыі новыя стрэльбы і механы тавар кратоў. І вось, месяц таму назад неяк былі высланы „Белкохотсоюзом“ стрэльбы, але яны ўсёроўна прадавацца не маглі, бо „Белкохотсоюз“ забыўся выслаць на іх рахункі і на просьбу аб дасылцы іх маўчыць.

Заходзяць у магазын Гомельскага т-ва паляўнічых пакупцы і таксама пытаюцца аб меху крата, а краты ляжаць сабе ў „Белкохотсоюзе“, зарыўшыся ў паперы разам з яго працоўнікамі.

Вось і паявіліч зварот сродкаў пры такіх умовах, не гаворачы ўжо аб тым, што „Белкохотсоюз“ прысылае патроны 22 калібра 6 м/м. па цане на рубель даражэй, чым адпушчае „Всекохотсоюз“.

Пара ўжо „кроцікам“ з „Белкохотсоюза“ ўзварухнуцца.

А.

АБМЕН ВОПЫТАМ.

Вынікі і задачы.

(Ліст з Магілеву).

Акруговая „армія“ каапэраваных паляўнічых складае пасьля чысткі ў круглых лічбах 1800 чалавек.

Новае ў арганізацыі, гэта стварэньне сельскіх ячэек, якіх зараз налічваецца 42. Раённых калектываў—13.

Расьце дысцыплінаванасьць і сьвядомасьць паляўнічае масы, што выяўляецца ў захоўваньні тэрмінаў і правілаў паляваньня. Даволі добра пастаўлена барацьба з браканьерствам: *спэцыяльныя атрады* паляўнічых *сочаць* за тым, каб не ўтваралася паляваньне ў забаронены час і на парушыцеляў складаюцца пратаколы.

Магілеўшчына зьяўляецца першай акругай у Беларусі па ліку зьнішчаных драпежнікаў. Ваўкоў за год забіта 333. Апошняя лічба магла б быць лёгка павялічана, калі-б на гэтую вельмі важную справу павялічыць водпуск грошай. Трэба сказаць, што насельніцтва слаба дапамагае пры арганізацыі аблаў. Практыкаваўся з посьпехам „пскоўскі спосаб“ зьнішчэньня ваўкоў (пры дапамозе сьцяжкоў).

Насьценгазэта рэчыцкіх паляўнічых.

Заказьнікі, якіх маецца пяць, далі мажлівасьць захаваць ад зьнішчэньня рэдкую дзіч: лося, дзікую казу, куніцу, глушца. Паступова будзе створана 16 новых заказьнікаў, з якіх 6 бабровых.

Гадавое заданьне пушных загатовак выканана толькі на 55 процантаў. Праўда, частку пушніны паляўнічыя здалі, мінуючы сваю арганізацыю ў іншыя дзяржаўна-каапэрацыйныя загатоўчыя арганізацыі, а значная частка пушніны трапіла і ў рукі спэкулянта.

У забесьпячэньні прыладамі паляваньня перабояў ня было.

Культасьветная работа. Арганізавана акруговая бібліатэка і створаны раённыя, маюцца па 2—3 „куткі паляўнічага“ ў кожным раёне, акруговая арганізацыя выдае насьценгазэту. Выдаткі на культработу складаюць каля 4 проц. каштарысу.

Далейшыя задачы, якія стаяць перад арганізацыяй, гэта каапэраваньне беднаты, барацьба за поўнае аздараўленьне паляўнічае гаспадаркі, фактычнае спагнаньне дыфэрэнцыраванага пая (у сучасны момант сярэдні пай складае каля 6 р. 50 к.), які дапаможа палепшыць у абслугоўваньні пайніка і разгортваньне культработы.

К. Л-кі.

Злодзега вон з саюзу!

Гр-не Седзько Піліп і Вішняк Мікола Апанасаў, абодвы з Рэчыцкага раёну, выключаны Рэчыцкім бюро калектыву паляўнічых з саюзу за кражу гончых сабак. **Бабчонак.**

Сельпаляўнічыя ячэйкі за працай.

У гэту вясну некаторыя браканьеры Янаўскага сельсавету, Рэчыцкага раёну, не маглі стрымаць свой паляўнічы пал.

Пачуўшы стрэлы на балоце Янаўская сельпаляўнічая ячэйка хутка сабрала сваіх членаў і зрабіла аблаву. У выніку аблавы нікалькі браканьераў былі злоўлены. Стрэльбы адабраны, а на браканьераў складзены пратаколы да прыцягненьня да адказнасьці. **Б.**

Трэба падцягнуцца.

26-га мая адбыўся агульны сход паляўнічых Заслаўскага раёну.

З правядзеньня гэтага сходу відаць, што паляўнічая маса Заслаўскага раёну яшчэ зусім не дысцыплінавана. З 150 чалавек зьявілася на сход толькі 77, г. зн. на 50 проц. Толькі з Сёмкава-Гарадзецкага сельсавету зьявіліся ўсе. Сход, замест 10 гад. раніцы, пачаўся толькі а першай гадзіне дня.

Дакладчыкам з акругі т. Шмідтам былі закрануты ўсе пытаньні паляўнічай гаспадаркі. Мясцовыя паляўнічыя выказваліся мала і па агульных толькі пытаньнях.

З дакладу прадстаўніка Заслаўскага бюро выявіліся ўсе недахопы ў працы па выхаваньні паляўнічых мас. Кепска было з стралковай справай, у чым павінна і акруговае праўленьне. Культпраца таксама кульгала. Былі і яшчэ недахопы.

Новаму Бюро райкалектыву трэба папрвіць хібы, якія былі ў мінулым, а таксама падцягнуцца самім паляўнічым Заслаўскага раёну. **Паляўнічы.**

Бярэце прыклад.

Па Узьдзенскаму раёну праведзена шырокая кампанія па барацьбе з браканьерамі. Пры дапамозе райміліцыі Бюро калектыву ўдалося адабраць ад іх 95 шт. стрэльбаў.

Добра было-б, каб іншыя раённыя калектывы ўзялі прыклад з узьдзенскіх паляўнічых. **Шкуро.**

Хата Межанската калектыву паляўнічых (Віцебск. акр.), якая пабудавана калектывам.

Р.

С легавой по серым куропаткам.

ОХОТА по серым куропаткам из-под легавой собаки может начинаться сразу же по уборке яровых хлебов (разумеется, если это разрешено действующими в данной местности правилами об охоте), когда выводки куропаток переберутся в мелкий кустарник с некосью и заросшие овраги около полей, картофельники, бурьяны, а также высокие жнива. В начале сезона охоты куропатки чаще всего держатся днем и ночью в кустарниках и у мелких лесных опушек, откуда ранним утром и на закате вылетают на жировку на просяные, гречишные, гороховые и пр. поля. В сильный ветер куропатки избегают кустарников держатся преимущественно в почти голых оврагах и низинах. Напротив,—в дождь они выбираются на более высокие места. С наступлением осени выводки куропаток сбиваются в довольно многочисленные табуны, становятся строгими и держатся, главным образом, около дорог, особенно тех, по которым возится хлеб с полей, невдалеке от сжатых полей и т. п. местах.

„Змей"

Охота по куропаткам с легавой обычно происходит в кустарниках, т. к. в открытых полях куропатки плохо выдерживают подводку и стойку легавой, да и держатся на них только ранним утром и поздним вечером, т.-е. во время кормежки. Охота по куропаткам производится обычно днем, при чем следует иметь в виду, что в жаркую погоду куропатки гораздо смирнее, чем в холодную.

В большинстве случаев далеко не к каждому, в особенности уже взматеревшему выводку, удается сразу подойти на расстояние выстрела. Напротив, обычно далеко не подпустив к себе собаку и охотника, выводок снимается весь разом и кучей-же улетает по прямому направлению, чтобы укрыться в некоси или бурьяне. Вследствие этого главная задача охотника, нашедшего такой строгий выводок, заключается в том, чтобы как можно скорее его разбить и заставить куропаток разлететься во все стороны и затаиться по одиночке. Для этого охотник, как только заметит, что собака ведет по куропаткам, заставляет ее лечь, или же оставляет на стойке, а сам делает большой обход и заходит против собаки. В этом случае, находясь между собакой и приближающимся охотником, куропатки перестают бежать, залегают и, когда охотник подойдет к ним более или менее близко, начинают взлетать по одиночке и разлетаются в разные стороны. Другой способ разгона выводка или нескольких выводков, сбившихся в табун, заключается в том, что при взлете куропаток охотник стреляет по ним крупной дробью, не взирая при этом на расстояние. В целях большей действительности такого выстрела,—а его назначение не зацепить шальной дробиной куропатку, а разогнать их в разные стороны,—в патрон вкладывают несколько дробин, имеющих сквозную дырочку. Такие дробины, или „пчелки", как их зовут некоторые охотники, со свистом и визгом пройдя сквозь табун взлетевших куропаток, так их пугают, что они тотчас-же разлетаются в разные стороны по одиночке или небольшими партиями.

Куропатка из такого разогнанного выводка или табуна подпускает к себе довольно хорошо, и, в большинстве случаев, по ней всегда удается сделать выстрел на близком расстоянии.

Чем крупнее молодые куропатки и чем открытее местность, тем далее они перемещаются. Разогнанный выводок скоро вновь собирается на голос стариков и поэтому медлить, подняв и разогнав куропаток, нельзя. В противном случае опять придется иметь дело не с одиночными куропатками, а со всем выводком или табуном, который далеко не всегда позволит собаке отметить свое местонахождение стойкой, а охотнику—приблизиться на расстояние даже далекого выстрела.

В более позднюю пору, когда куропатки станут очень строгими, необходимо преследовать поднятый выводок как можно упорнее, не смущаясь тем, что вначале приблизиться к куропаткам на расстоянии выстрела никак не будет удаваться. При упорном преследовании охотнику в большинстве случаев удастся вскоре настолько утомить куропаток постоянными перелетами с места на место, что перелеты эти станут очень короткими и они начнут подпускать к себе довольно хорошо. Хорошее знание местности очень облегчает эту охоту, так как охотник всегда будет знать, куда приблизительно полетели и где разместились взлетевшие куропатки, и тотчас-же, не мешкая отправляться вслед за ними по наиболее краткому пути. Следует иметь в виду, что, если стая куропаток ввалилась в разнолесную заросль, то птиц нужно искать по низким местам если есть мелкие ивняки,—куропатки обязательно разместятся по ним и гораздо охотнее затаятся в хворосте, чем в рослой заросли березняка и других смешанных пород. Особенно любят куропатки западать в зарослях можжевельника.

В ту пору, когда даже одиночная куропатка становится очень строгой, совершенно не выдерживает стойки и подтяжки собаки, уже не говоря о том, что вовсе не подпускает на выстрел охотника, можно с успехом применить один прием, довольно широко распространенный у наших западных соседей: немцев и друг.

Прием этот заключается в том, что над тем местом, где запал выводок или табун серых куропаток, запускают бумажный змей, имеющий форму и окрас парящего ястреба. Принимая змея за живого ястреба куропатки из боязни попасть при взлете в его лапы, становятся очень смирными и стрелять их тут из-под стойки легавой можно будет очень легко. Запуск ястреба помимо того, что куропатки становятся менее строгими ведет еще и к тому, что выводок или целый табун их снимается далеко не разом, а постепенно, так что при удаче по одному и тому-же выводку или табуну можно сделать, не сходя с места, несколько дуплетов.

Г. Ч.

Ум птиц.

Некоторые случаи во время охоты позволяют сделать предположение, что птицы делают отступление от своих природных привычек, которые принято называть инстинктом. Кто из охотников может допустить, что дикая утка садится на дерево. Однако, я был очевидцем такого случая.

В прошлом году в конце октября или в начале ноября я бродил с ружьем окол реки Десны, по обеим сторонам которой находятся небольшие озерца. Уток было мало, но нырки кое-где показывались. На одном озере спокойно сидели два нырка. Одного нырка я убил скоро, по второму безрезультатно выпустил 12—15 патронов. В патронташе осталось четыре патрона, которые никак не лезли в ружье. Нырок заметил, что я вожусь с ружьем, спокойно поднялся и улетел к лесу. Я удивился, что нырок сел на верхушку сосны. С незаряженным ружьем из любопытства, я пошел посмотреть, чтобы рассеять свои предположения. Сомнений не было. Нырок сидел на суку сосны, вытянув шею и старался спрятаться. Когда я бросил в него палку, то он полетел на старое место. Я снова подошел к нему и прицелился из незаряженного ружья. Нырок поражал своим спокойствием. Больше того, когда я бросал в него палками и комками земли, нырок оставался на воде спокойным.

Второй случай. Года два назад в мае месяце шел я лесом с лесником. У каждого из нас были заряженные двустволки. Вдруг, мы заметили, что сверху одной сосны сыплется мелкая кора. Мы думали, что прыгает белка. Вместо же белки увидели большое гнездо какой то серой птицы и подумали, что это сидела сова. Лесник выстрелил в птицу, которая мертвою упала на землю. То была не сова, а кряковая утка. Взобравшись на дерево к гнезду я нашел там 15—16 яиц, несколько из них разбитых дробью [1]).

Есть еще много случаев, которые заставляют думать, что птицы отступают от своих привычек и, кроме того, имеют ум. Особенно, в отношении самохранения и защиты, птицы иногда показывают чудеса изворотливости ума. Кроме умственных соображений в отношении самозащиты, птицы способны порой проявить трогательные чувства любви и привязанности.

Мой приятель как то встретил стаю домашних голубей и одного из них убил наповал. Все разлетелись, но один голубь вернулся и стал опускаться над убитым голубем. Два выстрела по нем заставили его немного отлететь прочь. Нам было жалко его, когда он снова подлетел и стал снова опускаться над трупом подруги. Видимо чувство любви победило страх.

Один охотник рассказал, что он после одного случая перестал быть охотником. Вместе с убитыми утками он принес домой живыми двух подранков— селезня и утку. После того, как утки немного посидели в углу комнаты, охотник решил их зарезать. Взявши нож он сперва поймал утку, чтобы отрезать ей голову. Как только селезень увидел охотника с уткой в руке и с ножем в другой, он подбежал к нему и моляще вытянул шею. Охотник оставил уток живыми и после этого перестал охотиться.

По затронутому вопросу можно было бы привести много примеров, что птица руководствуется не одним инстинктом, а имеет и ум.

У меня долго жил голубь, которого несколько раз воровали. Через два-три дня голубь прилетал ко мне снова. Об этом узнали деревенские мальчишки и однажды продали его в соседнюю деревню версты за три. Там ему вырвали перья из крыльев в надежде, что он дорогу не найдет. Однако же голубь оттуда удрал и пешком добрался домой. Вот какое геройство и чудеса сообразительности проявляют птицы.

Савіцкі.

Нагляданьні за прыродай.

Вёска *Туманаўка*, Чорназемаўскага с/с., Магілеўскага раёну.

28 красавіка.—Масавы прылёт качак. Цягне слонка (слаба).

30 красавіка.—Цецярук раніцой такуе вельмі добра (на зямлі).

2 мая.—Слонка цягне добра. Цецярук такуе ўвечары.

4 мая—Цягнуць Слонкі.

Качкі робяць гнёзды з 28 па 4 мая. Некаторыя селі на яйкі. Слонкі прыступілі да пабудовы гнёздаў 2 мая. Бэкасы і кулікі таксама.

[1]) Очевидно яйца не одной утки. Ред.

М. Ф. Патцер.

Случай гермофродитизма у тетерева.

Как то на днях разговор с одним из соседей—охотником натолкнул меня на мысль поделиться на страницах журнала «ПАЛЯЎНІЧЫ БЕЛАРУСІ» воспоминанием об убитом мною на току интересном тетереве-гермофродите. Самец-черныш казался совсем пестрый. Почти половина перьев его была серого цвета, как у тетерки. Как известно, гермофродитизм—это явление двуполости, когда наряду с нормально развитыми половыми органами или наружными второстепенными половыми признаками (как усы у мужчин, пение, шпоры и роскошный хвост у петуха, черный цвет пера, брови и «коса» у тетерева и т. д.) имеются и признаки другого, противоположного пола.

Убит был мною тетерев во время тока и в момент драки с другим чернышем. Заметить его пестроту из шалаша я не мог и только, когда подошел к нему, заметил, что почти половина перьев на нем была не черного цвета, а серого, как у тетерки. Серые перья были расположены почти равномерно по всему телу. Брови были нормально ярки и велики; «коса» как и у других чернышей.

К сожалению, рассмотреть его половые органы (анатомировать) и снять шкурку на чучело мне не удалось.

Проснувшись довольно поздно после возвращения с отдаленного тока по утомительной, весенней, грязной дороге и бессонной ночи, я нашел уже тетерева выпотрошенным и очищенным. Моя квартирная хозяйка, которую я уже несколько дней обещал угостить дичью, не дождавшись, пока я проснусь, распространила свои права и на черныша.

Может быть и другим товарищам-охотникам случалось убивать или случится еще убить что-либо особенное, интересное—не храните эти данные только для себя, а сообщите всем об этом на страницах своего журнала. Только помните мой печальный опыт—берегитесь и прячьте интересную дичь подальше от ваших хозяек.

В защиту сов.

Проф. А. В. Федюшин.

(Необходимая поправка).

В прошлом (№ 4) „П. Б." в отделе „Перапіска з чытачом" читаем следующий ответ читателю: „6) Совы ўсіх парод, за выключэньнем савы вушастай, можна біць як драпежнікаў паляўнічай гаспадаркі (!). Асноўныя правілы паляваньня зьмешчаны ў білеце". („П. Б." стар. 20).

Таким образом неожиданно для всех об'явили всех наших сов „за исключением ушастой" врагами охотничьего хозяйства и благословили истребление одних из самых полезных пернатых, незаменимых друзей сельского хозяйства в его борьбе с грызунами. Вот уже воистину „Павла превратили в Савла".

У нас в Белоруссии, кроме ушастой совы, есть еще целый ряд полезнейших видов сов, например: сипуха (южная часть Белоруссии), сова болотная, сыч мохноногий, сыч домовой, сычик воробьиный, в меньшей мере—неясыть серая и длиннохвостая (или уральская сова), ястребиная сова (зимою). Таким образом, к действительно вредным для охотничьего хозяйства видам сов остается отнести лишь филина и редкую зимнюю гостью—полярную сову. Да и то филин у нас настолько редок, что уже не грех бы его кое-где и пощадить, по примеру стран, где охотничье хозяйство безусловно находится на высоте, тем более, что филин представляет сам по себе весьма ценный аттрибут специальной охоты на хищников: ястребов, соколов, орлов и ворон, являясь при этой охоте приманкой, и во всех, правильно организованных охотничьих хозяйствах, безусловно иметь живого филина в прирученном виде для указанных охот с ним весьме желательно. Заграницей за живого филина плотят большие деньги, пользуясь им для вышеуказанных целей.

Будет крайне досадно, если эта ошибка повлечет за собою незаконное и вредное делу сельского и лесного хозяйства—истребление полезнейшых наших птиц—сов.

Не истреблять их надо, а всячески оберегать.

М. Ф. Патцер.

Весенний прилет птиц.

(Совхоз Семково, Заславльского района, Минского округа).

22/III Скворец (шпак)—видали 1 и 25/III уже несколько штук улетало опять на юг.
24/III Жаворонок—слышал и видал первого.
27/III Зяблик (Fringilla coelebs)—видали первую стайку.
29/III Юла. (Olanda arborea)—видал стайку 6—7 штук, летящих к С.
30/III Клинтух—летел один на ю. з.
30 и 31/III Все прилетные птицы и даже серые вороны спешно улетали назад на юг.
6/IV Коноплянка—видал первую пару.
11/IV Аист—прилетел на гнездо самец.
12/IV Витютен—видали первого.
14/IV Плиска белая (трясогузка)—появилась первая.
Чибис (кнігаўка)—заметили первых особей.
16/IV Дрозд рябинник (Turdus pilaris)—видал стайку.
Цапля серая—видал кормящейся у речки.
17/IV Канюк (Buteo rulopinus).
19/IV Конёк луговой (Anthus pratentis).
20/IV Дрозд певчий—дети принесли раненого самца из лесу.
21/IV Малиновка (Erithacus rubecula—слышал циканье и видал птичку, а 24/IV слышал впервые их пение.
21/IV Опять при похолодании и сильном холодном ветре большая часть прилетных птиц полетела обратно на юг, и в первую очередь—зяблики.
23/IV Аист-самка прилетела на гнездо к самцу.
24/IV Конёк лесной (Anthus arborens)—на южной опушке леса видал стайку 9--11 штук усталых и сонных после долгого пути
25/IV Пеночка пеньковка (Phylloscorus collijbita)—слышал пение и видал птичку.
Плиска (трясогузка)—желтая, видал пробирающейся на север.
Кулик-черныш—видал двух птиц.
26/IV Горихвостка (черногрудка)—видал самца.
27/IV Дрозд черный—слышал впервые его пение.
28/IV Каменка (Saxicola oenanthe)—по дороге в Минск видал самца и слышал его пение.
28/IV Вертишейка (Iynx Torquilla)—слышал пение.
1/V Мухоловка-пеструшка—слышал пение и видал самца.
2/V Кукушка—слышал кукование.
Удод—видал и слышал его крик.
4/V Ласточка деревенская—видал первую. 8/V—было уже несколько местных.
5/V Пеночка-трещетка (Phylloscopus sibilatris)—видал и слыхал ее пение.
6/V Соловей—слыхал впервые пение. 8/V запел еще один соловей. 11/V видал несколько соловьев и два из них определенно были самки. 28/V нашел гнездо его с пятью яичками.
7/V Чекан луговой (Pratincola rubetra)—слыхал впервые пение.

Н. М.

Паляўнічыя боты.

Увосень ці ў іншы халодны час, калі ўсюды многа вады, без непрамакаемых ботаў абыйсьціся цяжка, усё роўна паляваньне робіцца на балоце, лесе, полі, ці на водных прасторах.

Даўжыня ботаў залежыць, вядома, ня толькі ад жаданьня паляўнічага, але таксама і ад умоў той мясцовасьці, дзе робіцца паляваньне. Вядома, важна, каб боты былі бязумоўна непрамакаемымі. Апроч таго важна і найбольшая лёгкасьць ботаў. Боты для балотнага паляваньня павінны быць дастаткова прасторны, узьдзяваццa і здымаццa з ног зусім лёгка.

Аднак, вельмі кепска, калі нага будзе хлёпаць у боце. У гэтым выпадку вадзяныя мазалі, у асаблівасьці на пад'ёме і ў пяце амаль што ня мінучы. Для мінаваньня гэтага хлёпаньня трэба моцна прывязаць боты на пад'ёме нагі асобным рэмнем. Лепш і прасьцей усяго пры заказе ботаў сказаць шаўцу выпусьціць з-пад задніка (ззаду) невялікую пятлю з моцнага рэмня. Праз гэту пятлю прадзяваюць другі рамень з спражкай і засьцёгваюць яго на пад'ёме пасьля таго, як бот узьдзет. Для таго, каб спражка ня ціснула і ня муліла нагі, неабходна падшыць пад яе язык з скуры. Калі чаму-небудзь паказаную раду выкарыстаць нельга, трэба зрабіць асобныя раменчыкі, пабудова і дапасаваньне якіх дастаткова наглядна паказана на малюнку (глядзі артыкул „Паляўнічыя абуткі" у № 5 „П. Б."). Карыстаючыся паказаным спосабам лёгка дабіцца, каб нават празьмерна прасторны бот зусім шчыльна, бяз усякага хлёпаньня сядзеў на назе, ніколі яе ня муліў і не спаўзаў з нагі нават у тым выпадку, калі хадзіць прыходзіцца па топкаму і вязкаму балоту.

Паляўнічы бот для мінаваньня размаканьня і стаптваньня, павінен рабіцца з вельмі моцным, але нявысокім заднікам. Упаўне дастаткова аднэй тоўстай падошвы, пры чым пажадана, каб яна на поўсантыметра выступала вакол бота. Гэтым дасягаеццa меншае працiраньне скуры бота аб расьліннасьць і перасьцерагае яе ад парэзаў аб камні і г. д. Заднік павінен быць шырокім і зусім нізкім. Насок бота павінен быць з нявысокім і нядоўгім наносьнікам з тоўстай, неразмакаючай ад сырасьці, скуры. Належыць мець на ўвазе, што пад наносьнікам пасьля паляваньня, заўсёды будзе заставацца некаторая колькасьць вады, у выніку чаго згніваньне скуры будзе ў тым месцы бота куды большая, чым у іншых. Пагэтаму змазываньне скуры пад наносьнікам павінна быць абавязковым.

Вышыня ботаў зусім неабавязкова на ўсю даўжыню нагі. Такія боты пажаданы толькі на паляваньні пераважна на вадзе, ды і то ў тых выпадках, калі хадзіць у іх прыходзіцца адносна мала. Звычайна ўпаўне дастатковы боты такой даўжыні, каб паляўнічы мог лёгка, не баючыся замачыцца, стаць на калені. Для паляваньня-ж у лесе боты дастатковы яшчэ больш караткія—да калена. Для сярэдняга паляўнічага балотныя боты не павінны перавышаць 70-75 снт. даўжынёй.

Каб галянішчы высокіх ботаў, асабліва калі яны размокнуць, не спаўзалі з ног, належыць іх падцягваць на рэмні да пояса.

НОВЫЕ КНИГИ.

Елеонский, А. Н. Рыбоводство. Разведение карпов в прудах. С 31 рис. Гос. Техническ. Изд-во. Стр. 64. Цена 40 коп.

За последние годы интерес к искусственному рыборазведению среди широких крестьянских масс нашего Союза все возрастает. Из официальных отчетов органов Наркомзема видно, что существующая сеть питомников не в состоянии удовлетворить полностью спрос на посадочный материал прудов. Однако в области культурно-просветительных мероприятий по рыбоводству дело обстоит у нас очень плохо. В частности, на книжном рынке почти нет совсем популярных, рассчитанных на крестьянского читателя, брошюр и книг по рыбоводству. Если взять каталог Госиздата по сельскому хозяйству, мы увидим в нем вместе с сотнями книг по различным отраслям сельского хозяйства только 1-2 книжки, посвященные рыбному хозяйству. Такое положение совершенно ненормально и нашим книгоиздательствам, работающим для деревни, необходимо обратить серьезное внимание на издание хороших популярных книг по рыбоводству. Разбираемая книжка, написанная преподавателем рыбоводства Темирязевской Сельско-хозяйственной академии, касается наиболее распространенного среди наших сельских хозяев прудового карпового хозяйства. Книжка состоит из 6-ти глав, в которых довольно доступным и понятным языком говорится о жизни карпа в естественных условиях, о породе домашнего карпа, об устройстве прудов и их продуктивности, о ведении карпового хозяйства, об искусственном кормлении карпов и т. д.

В общем можно книжку с успехом рекомендовать всем интересующимся рыборазведением. *В. Е.*

Н. Под'япольский. Барсук. „Научно-популярная библиотека Московского Зоопарка". Издание МКХ., 1928. Стр. 44. Цена 15 коп.

Задачей автора настоящей книжки является «познакомить читателя с этим зверем, с его действительными, а не придуманными свойствами, научить относиться к нему так, как он по справедливости того заслуживает, и, наконец, вызвать более углубленное и всестороннее изучение барсука в природе и неволе для дальнейшего определения его роли и значения как в экономии природы, так и в хозяйстве человека».

Нужно отметить, что автор довольно удачно справляется с поставленной им себе задачей. Особенно интересна третья глава книжки, в которой автор довольно подробно рассказывает историю одного барсука, прожившего в неволе в семье автора около полутора лет. Подобного рода очерки, описывающие жизнь в неволе животных, являются очень ценными документами по биологии того или иного зверя и нужно пожалеть, что наши любители содержания животных в неволе редко выступают в печати.

Остальные три главы книжки посвящены описанию барсука в природе и в зоопарке и охране и разведению барсуков.

Интересы данные об общей добыче этого зверя в пределах РСФСР и в некоторых автономных и союзных республиках. В 1925-1926 году добыча барсука составляла 55600 шкурок, что, считая по 1 руб. 50 коп. за шкурку, дает 83.400 руб. Из этого количества было вывезено: в Англию—25.357 шкурок, в Америку—5.196, в Германию—23.288, прочие страны—169, а всего на 184.359 руб. валюты

В. Е.

ПЕРАПІСКА З ЧЫТАЧОМ.

Савіцкаму (Магілеўскі раён). Рэвальвэр дармова нідзе Вы не атрымаеце.

Цішкевічу. (Старобінскі раён). Стрэльбай Вашай можа карыстацца брат толькі тады, калі ён зьяўляецца членам саюзу паляўнічых. Свой білет Вы ня маеце права перадаваць нікому. Стрэльба ня можа быць хатняй рэчай, яна зьяўляецца ўласнасьцю таго, на каго выдан дазвол на яе ўтрыманьне. На аблавы замест Вас ён зьяўляцца можа, але бяз стрэльбы, калі ён ня лічыцца паляўнічым. Забіваць шалёнага сабаку, ваўка і інш. драпежнікаў сельскае і паляўнічае гаспадаркі можа кожны грамадзянін, але ня можа спэцыяльна з стрэльбай паляваць за імі ў паляўнічых угодзьдзях, калі ён не зьяўляецца членам саюзу паляўнічых, і ў забаронены час. Езьдзіць са стрэльбай на начлег забараняецца кожнаму, бо ня можна быць гарантаваным, што ён ня будзе паляваць.

Ральцэвічу (Самахвалавіцкі раён). Увага да § 13 правілаў паляваньня на тэрыторыі БССР, апублікованая ў Бюлетэні СНК БССР у № 17 (42) гаворыць: „Дваравыя сабакі павінны трымацца на прывязі і выводзіцца толькі на прывязі або з намызьнікамі. Усе сабакі, якія знаходзяцца па-за дварамі без намызьнікаў, павінны зьнішчацца пры ўсялякіх умовах і ўсімі спосабамі, апроч атруты, як спосабу агульна небясьпечнага. У раёнах, дзе шмат ваўкоў, дазваляецца мець сабаку пры статку на прывязі“.

Каралёву. (Полацкі раён). Ракавіны ў стрэльбе зьнішчыць можна. Гэту работу можа выканаць або Івашкевіч Балеслаў (Менск, Серабранка, пасёлак Козырава, першая лінія д. № 19/2), або Нікіцін (Масква, Трубная площадь, д № 1/2, вход с Трубной, специальная мастерская Никитиных). Гончых рускіх разводзяць шмат якія паляўнічыя, да іх і зьвярнецеся. Кожны грамадзянін мае права на нашэньне рэвальвэраў не ваенных узораў, калі атрымае дазвол ад ДПУ і Міліцыі. Рэвальвэр можна купіць у спартыўным т-ве „Динамо“.

Адусюль і аба ўсім.

— *Сібкрай.* У лістападзе месяцы сялянамі вёсак Пінчугі і Ернікава, Богучанскага раёну, Канскае акругі былі забіты дзьве зусім белыя ваверкі, толькі кончык хваста вогненна-чырвоны. Такія ваверкі пападаюцца вельмі рэдка.

— *5-гадовы плян аднаўленьня паляўнічае гаспадаркі СССР.* Наркамгандлю СССР перадаў на заключэньне ў Галоўнавуку СССР. Па пляну ўстанаўляецца прынцып дасьледваньня і вывучэньня паляўнічае гаспадаркі СССР, для чаго мяркуецца арганізаваць экспэдыцыі для дасьледваньня ўсёй тэрыторыі СССР. Будзе арганізавана 15 біопрамысловых станцый. Апроч таго, намечаны да адчыненьня навукова-дасьледчы інстытут паляўнічае гаспадаркі і паляўнічазнаўскі факультэт да падрыхтоўкі высока-кваліфікаваных спэцыялістых па паляўнічай справе. Таксама ў Маскве будзе адчынен тэхнікум для падрыхтоўкі спэцыялістых сярэдняй кваліфікацыі.

— *Кзыл-Орда.* У ваколіцы гораду забіта качка з алюмініевым абручыкам. На абручыку маецца надпіс на ангельскай мове „Гісторыка-Географічнае нацыянальнае вобчаства Бамбэю № 3624“. Абручык гэты зьнят з качкі і накіраван у Маскву.

— *Казакстан.* Каля кітайскага кардону забіты вялізарнейшы барс. Гэты выпадак цікавы тым, што ўжо 50 год не наглядалася ў раёне Алтаю ды Казакстану барсаў. Барс у адным ауле зьнішчыў 82 авечкі.

— *Чэрап дагістарычнага насарога* знойдзен працаўнікамі сібірскага саюзу паляўнічых на складзе, дзе былі складзены загатоўленыя рогі і мамантавы косьці. Чэрап—каля мэтра даўжыні. Тут-жа была знойдзена вялікая косьць. Працаўнікі Навасібірскага музэю, куды былі накіраваны косьці, паведамілі, што гэта вельмі каштоўная знаходка.

— *Харбін.* 9 сакавіка ў адну з харбінскіх больніц быў даступлен на апэрацыю паляўнічы Шчарбіцкі, 23 гадоў. Шчарбіцкі ў 15 кілёмэтрах ад ст. Імяньпо паляваў на мядзьведзя і некалькімі стрэламі параніў яго. Калі мядзьведзь зваліўся, Шчарбіцкі падышоў да яго, думаючы, што мядзьведзь няжывы. Расьсярдзіўшыйся ад болі, мядзьведзь падняўся, зваліў Шчарбіцкага і пачалася паміж імі бойка. Шчарбіцкі хацеў дастаць кінжал і зарэзаць мядзьведзя, але ня мог. Жуткае аднаборства за ўважылі праяжджаючыя па дарозе кітайскія сяляне ў ліку 7 чалавек і ваaружыўшыся хто чым папала падасьпелі на дапамогу.

Паранены мядзьведзь быў дабіты стрэлам толькі тады, калі Шчарбіцкага выцягнулі з-пад мядзьведзя. Шчарбіцкі моцна паранен мядзьведзем.

— *Мядзьведзь-працаўнік.* На Урале, на глухім прыіску, рабочы будаваў зямлянку і крыў яе дзёрнамі, травой уніз. Пакрыўшы адзін бок, ён перайшоў на другі, а ў гэты час з лесу выйшла мядзьведзіца і два медвяжонкі. Мядзьведзіца стала на прагаліне, а медзьвяжонак падышоў да зямлянкі і пачаў перакрываць крышу, якую толькі што крыў рабочы. Ён аднімаў дзерны і клаў травой уверх. Рабочы працаваў на другім баку крышы зямлянкі і нічога ня бачыў.

Кінуўшы крыць, рабочы перайшоў на другі бок і ўбачыў, што нехта перарабіў яго працу, а ў гэты час медзьвяжонак незаметна перайшоў на той бок крышы, адкуль прыйшоў рабочы. Рабочы думаў, што з ім хто-небудзь жартуе і хацеў злавіць яго. Ён абыйшоў кругом зямлянкі і ўбачыў медзьвяжонка, а на прагаліне яго мамашу яшчэ з адным медзьвяжонкам.

— *Знойдзены косьці дагістарычнага страшыдлы.* Вядомы падарожнік Рой Чапчэн Эндрьюс знайшоў у Паўднёвай частцы пустыні Гобі косьці вялізарнейшае дагістарычнае жывёлы, якая жыла мабыць некалькі сот тысяч год назад.

Даўжыня тулавішча гэтага страшыдлы каля 240 мэтраў, прыблізна столькі, колькі мае ў вышыню найвялікшы ў сьвеце будынак Вульворта ў Нью-Іорку. Кожны крок гэтае жывёлы дасягаў каля 40 мэтраў.

— *Галяндыя.* На востраве Суматра наглядаўся такі вялікі наплыў тыграў, што насельніцтва вострава (ён налічае $6^1/_2$ мільёнаў жыхароў) падняло паніку. Тыгры настолькі асьмялелі, што ходзяць па сёлах і нападаюць на жыхароў, якія баяцца выходзіць з памяшканьня. Шмат задрана жывёлы. Галяндзкі ўрад арганізаваў з дапамогай арміі вайну з тыграмі. У першыя дні гэтае вайны шмат салдатаў паедзена тыграмі.

— З-за мяжы паведамляюць, што там маразы гэтае зімы прычынілі вялікія страты паляўнічай гаспадарцы. У Бадэне (Германія), напрыклад, ад холаду загінула 50 проц паляўнічае фауны.

У Баварыі толькі ў адным лясьніцтве знойдзена 17 замерзшых аленяў. Шмат знойдзена трупаў зайцоў і коз.

У паўночнай частцы Германіі знаходзілі тысячы замерзшых лапчатаногіх. У ніжняй Сілезіі страты ад халадоў дасягнулі рэкорда.

Да падпішчыкаў на часопіс „Паляўнічы Беларусі“.

У рэдакцыю „Паляўнічы Беларусі“ паступаюць увесь час скаргі аб неатрыманьні часопісі.

Па наведзеных рэдакцыяй спраўках, шмат якія раённыя ўпаўнаважаныя не паказваюць дакладны адрас падпішчыка, а толькі вёску, хутар і г. д.

Вядома, па такому адрасу часопісь ня дойдзе да месца.

Падпішчыкі! Патрабуйце ад сваіх упаўнаважаных занясеньня ў квіток поўнага Вашага адрасу.

ЦАНА 30 кап.

Заказ № 2840. У ліку 10.000. Галоўлітбел № 1758.